

המדריך החיוני להבנת

7 באוקטובר

היום והשלכותיו

גיל טרוי

עובדות

מספרים

היסטוריה

זכויות יוצרים © המכון למדיניות העם היהודי
מיסודה של הסוכנות היהודית לא"י בע"מ (חל"צ), ירושלים, תשפ"ה/2025

קמפוס גבעת רם, ת.ד. 39156, ירושלים 9139101
טלפון: 02-5633356 | פקס: 02-5635040 | www.jppei.org.il

כל הזכויות שמורות. אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לאכסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט בכל דרך או בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר - כל חלק שהוא מן החומר שבחוברת זו. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר הכלול בחוברת זו אסור בהחלט אלא ברשות מפורשת בכתב מהמכון למדיניות העם היהודי.

מאנגלית: כרמית גלעד
עריכת הטקסט העברי: ענת ברנשטיין
עיצוב גרפי ועימוד: מיה הסר
הדפסה: גרפצ'יק בע"מ

מסת"ב: 3-51-7549-965-978

תוכן העניינים

5 הקדמה

7 שאלות ותשובות

שש תשובות קצרות לשאלות גדולות מאוד

11 פרק ראשון

7 באוקטובר: מה קרה?

19 פרק שני

כיצד הפך חמאס לאיום חמור כל כך על ישראל?

29 פרק שלישי

המלחמה בישראל: מה הם חושבים?

37 פרק רביעי

תגובת הנגד: מה הם חושבים?

47 פרק חמישי

השקרים הגדולים החדשים: מהי המשמעות האמיתית של האמירות הפופולריות ביותר, אך המתעתעות, שעושות דמוניזציה לישראל?

59 אפילוג

לקחים מתקיפות חיזבאללה, איראן והחות'ים

61 נספח

צמיחתה של ישראל: ציר הזמן

65 לקריאה נוספת

הקדמה

מדריך זה נועד לסייע ליהודים וללא־יהודים, בישראל וברחבי העולם, להבין את האירועים שהתרחשו מאז יום 7 באוקטובר 2023 בהקשר היסטורי ואידאולוגי. זוהי תקופה קשה; לא מלחמת בזק של שישה ימים. חודשים רבים אחרי מתקפת הטרור הרצחנית ביותר בתולדות מדינת ישראל המדינה עדיין שקועה בחזיתות רבות. ביום ה־86 למלחמה הכריז שר הביטחון יואב גלנט כי "אנחנו מותקפים משבע גזרות שונות – עזה, לבנון, סוריה, יו"ש, עיראק, תימן ואיראן". ישראל פלשה לעזה, התגוננה מפני שתי תקיפות חסרות תקדים של איראן, התמודדה עם למעלה מ־27,000 טילים ששיגרו לעברה חיזבאללה, איראן והחות'ים בתימן ונאלצה לחזות בעשרות אלפים מאזרחיה נעקרים מבתיים בצפון הארץ ובדרומה. אזורים ברצועת עזה ובלבנון הפכו לעיי חורבות, מאות אלפי פלסטינים נעתקו מבתיים, ואלפים נהרגו.

נוסף על המזרח התיכון יש גם חזית שמינית: תנועה חובקת עולם המוקיעה את פעולותיה של ישראל ואת הציונות עצמה בזמן שישראל מתנצחת שוב ושוב עם בעלות בריתה הקרובות ביותר, ובכללן ארצות הברית, באשר לטקטיקות הצבאיות שלה ואסטרטגיות "היום שאחרי". מתקפות השנאה נגד יהודים מאז 7 באוקטובר הגיעו לרמות שכמוהן לא נראו מאז השואה בשנות ה־30 וה־40 של המאה ה־20 או הגירוש ההמוני של יהודים מארצות ערב בשנות ה־50 של המאה הקודמת.

ולמרות כל אלה, צה"ל איבד הרבה פחות חיילים ממה שרוב המומחים צפו שיאבד בזירת לחימה עירונית קשה ביותר, ואגב כך חיסל אלפי מחבלים והשמיד עשרות אלפי כלי נשק. למרבה הצער נהרגו גם אזרחים רבים, עזתים ולבנונים, שנקלעו לקו האש. בינתיים צפו ועלו בישראל מחדש המחלוקות הפוליטיות, בייחוד בשאלות כואבות כגון הדילמה קורעת הלב של החטופים, ואף צבינה של המנהיגות הנוכחית והעתידית של המדינה.

בספטמבר 2024 עלו על גדותיהם המתחים שרחשו מתחת לפני השטח בצפון הארץ. על פי כל היגיון, ועל פי החוק הבינלאומי, ההפגזות הבלתי פוסקות מאז יום 7 באוקטובר – ללא סיבה נראית לעין – הצדיקו תגובה מצד ישראל. מתקפת הביפירים הממוקדת על מחבלי חיזבאללה באמצע ספטמבר סימנה את נקודת הפתיחה. אחריה חיסלה ישראל את המנהיגים הבכירים של ארגון הטרור, החריבה בסיסי צבא במרחבי לבנון וסוריה והשמידה אלפי אמצעי לחימה שהעבירו לחיזבאללה איראן, רוסיה, צפון קוריה, סין ועוד שחקנים מבקשי רעה. מטרות המלחמה של ישראל היו ברורות, ותקוותנו היא שמה שהושג

עם חתימת הסכם הפסקת האש עם לבנון בנובמבר 2024 יאפשר ל-80,000 המפונים תושבי הצפון לשוב לבתיהם ולהשתקם במהרה. כל זה קרה לקראת סוף 2024, בעת שנמשכו כתישת חמאס בעזה ויירוט טילים בליסטיים בין-יבשתיים ושאר התקפות מצד איראן ושלוחותיה, החות'ים ואחרים.

אין מי שיודע כיצד תסתיים המלחמה הרב-חזיתית הזו, גם כאשר הפסקת האש השברירית בין ישראל לאיראן נכנסת לתוקף לאחר שישראל הגיבה על שני סבבי שיגורי רקטות מאיראן באמצעות תקיפה של תשתיות גרעיניות וטילים ביוני 2025.

מדריך זה - הרואה אור במסגרת הפרויקט "ציונות חדשה במאה ה-21" של המכון למדיניות העם היהודי (JPPI) - הוא הראשון בסדרת חיבורים שיעסקו בסוגיות בוערות של משמעות הציונות, העמיות היהודית ומצב העם היהודי בעידן של שנאת יהודים גוברת והולכת. בכוננתנו לעורר דיון נוקב בשאלות כגון מה משמעותה של ישראל לעולם היהודי, כיצד עליה להתקדם מכאן, ואיך יכולה התנועה הציונית לסייע לנו למצוא משמעות היום.

כאן מתבקשת אזהרת תוכן: מדובר בפרויקט אינטלקטואלי מן הסוג הישן. הוא חוקר סוגיות טעונות בעזרת עובדות, מספרים, צירי זמן, ירידה לדקויות וטיעונים מורכבים; לא כל רעיון צריך להצטמצם לכדי סרטון בטיקטוק. הדעות המוצגות כאן אינן מייצגות את הדעות של המכון למדיניות העם היהודי. הן של הכותב, המבקש להודות בזאת לעמיתיו הרבים במכון על התבונה והידע שלהם ועל המחלוקות, הספקנות, היצירתיות והמיומנות בכתיבה, בעריכה ובהפקה של מדריך עדכני זה, והעדכון השני שלה, שפורסם כאשר ישראל מנקה את ההריסות מתקיפות הטילים של איראן.

תודה מיוחדת לבארי גלטמן על עריכת התוכן המשובחת, לכרמית גלעד על התרגום היסודי, לענת ברנשטיין על העריכה המקצועית של הגרסה העברית, למיה הסר על הגרפיקה המרהיבה ולדב מימון על הרעיונות החשובים ועל הגרסה הצרפתית המצוינת. יאיר אורביטו ושי ברנט-קונין סייעו במחקר, ודורון קרקוב היה שותף חשיבה יקר ערך.

תיעוד מלא לגיבויו הדברים שבמדריך זה ניתן למצוא באתר המכון: <http://jpji.org.il>.

לקבלת עותקים נוספים של המדריך ניתן לפנות לכתובת: info@jpji.org.il.

הדברים מוקדשים לזכרם של כל הנופלות והנופלים, ובפרט לזכרו של בן מזרחי, בן 22, מגיבורי מסיבת הנובה - בזעזוע על שעשרות חטופות וחטופים חפים מפשע עדיין מתייסרים בידי חמאס ובתקווה לשלום אמיתי.

פרופ' גיל טרוי

ירושלים, יולי 2025

שאלות ותשובות

שש תשובות קצרות לשאלות גדולות מאוד

1 מה קרה ב־7 באוקטובר?

בשבת 7 באוקטובר 2023 חדרו יותר מ־3,000 מחבלי הטרור חמאס מרצועת עזה לישראל ופתחו ב"מבצע מבול אל-אקצא", כשמו בפיהם. למחבלים הצטרפו עוד אלפי עזתים, חלקם אנשים שעבדו בעבר עם הישראלים שאותם תקפו כעת. הפולשים הפלסטינים רצחו לפחות 1,139 ישראלים ועוד 71 זרים אזרחי 30 מדינות, פצעו 4,834 בני אדם וחטפו 253 גברים, נשים וילדים – מקצתם מתים ורובם חיים.

חיזבאללה, ארגון הטרור הצבאי, שהוא גם מפלגה פוליטית בלבנון, התייצב לימין חמאס ופתח בירי טילים מדרום לבנון לעבר ישראל. בתוך ימים התפנו מעל 150,000 ישראלים מבתיהם בדרום ובצפון המדינה. ב־17 באוקטובר, אגב ניצול הכאוס הכללי, שילחה איראן לחופשי את כלבי השמירה הסרים לפקודתה, ובראשם החות'ים בתימן, והללו פצחו בתקיפת הנתיבים הימיים הבינלאומיים והבסיסים שהקימה ארצות הברית נגד אסלאמיסטים בעיראק, במזרח סוריה ובצפון ירדן. ישראל, במהלך של הגנה עצמית, יצאה למלחמה בהיקף מלא נגד חמאס בעזה, ובהמשך גם בחיזבאללה, באיראן ובחות'ים.

2 למה חמאס תקף?

חמאס הוא תנועה ג'יהאדיסטית אנטישמית שחרתה על דגלה את המטרה להשמיד את ישראל ולהקים מדינה פלסטינית אחת, נקייה מיהודים, "מהנהר עד לים", קרי בין נהר הירדן לים התיכון. ישראל יצאה מעזה בשנת 2005 בהתאם לתוכנית ההתנתקות, שעקרה 8,500 ישראלים מבתיהם. ב־2007 השתלט חמאס באלימות על הרצועה. מאז זעמו הפלסטינים על המצור ההגנתי שהטילה ישראל על עזה, והישראלים זעמו על שיגורי הרקטות המתמשכים, שלא חדלו לאחר ההתנתקות. ההנהגה בישראל, בלחץ הקהילה הבינלאומית, החלה לפעול על פי ההנחה שחמאס מאמץ בהדרגה גישה פרגמטית ומעדיף לשלוט בעזה במקום להחריב את ישראל, אף שסעיף 25 באמנת חמאס תומך ב"התנגדות מזוינת" ובשימוש "בכל שיטה ובכל אמצעי". תפיסה זו – המכונה "הקונספציה" – היא שנשכה בישראלים תחושה חמימה ומתעתעת של ביטחון. זו קרסה תחתיה ביום 7 באוקטובר 2023.

3 למה פתחה ישראל במלחמה שבה נהרגו ונעקרו מבתיהם אזרחים כה רבים?

החוק הבינלאומי מתיר למדינה להגיב במלחמה כאשר מדינה שכנה עוינת פולשת לשטחה. המלחמה שישראל יצאה אליה הייתה בתחילה מתקפת נגד לצורך הדיפת הפולשים. בשלושת הימים הראשונים, במהלך התקיפה הראשונית והתקיפה הנגדית, הרג חמאס 382 חיילות וחיילים, 59 שוטרות ושוטרים, 13 חובשות וחובשים ועשרות אזרחיות ואזרחים שיצאו להשיב מלחמה.

ישראל נשבעה להרוס את יכולותיו הצבאיות של חמאס ולהביס אותו פוליטית על מנת שהתקפה כזאת לא תישנה בעתיד. חמאס החביא במשך שנים מצבורי נשק ומפקדות בתוך בתי חולים, גני ילדים, מסגדים ובתי מגורים ובנה מאות קילומטרים של מנהרות, כמה מהן בעומק של בניינים בני שבע קומות. בתוך השטח הקטן והמבוצר הזה, בעת שמחבלי חמאס מסתתרים מאחורי אזרחים, נקלעו עזתים רבים לקו האש. ישראל עשתה מאמצים חסרי תקדים להגן על האזרחים הללו, והודות למאמצים אלו נותר היחס של מספר האזרחים ההרוגים על כל מחבל מחוסל, חרף תאונות טרגיות רבות, נמוך בהרבה מן היחס של 4 ל-1 במלחמות של ארצות הברית בעיראק ובאפגניסטן. בדיקות מראות שחמאס הפריז עד מאוד בדיווחיו על מספרי האזרחים ההרוגים: הוא ספר גם אזרחים שמתו מוות טבעי, ניפח את מספרי הנשים והילדים שנהרגו והעלים את מספר הגברים והנערים שלחמו בשורותיו. כל מת הוא עולם ומלואו. ישראלים רבים הצטערו על הבחירות הקשות שניצבו בפני חיילי צה"ל ועל המחיר הכבד שפלישת חמאס כפתה על שני הצדדים.

4 מדוע שיבשו האירועים בישראל את חייהם של רבים כל כך במרחק אלפי קילומטרים?

7 באוקטובר היה אירוע בקנה מידה קטסטרופלי. מעולם לא ספגה מדינה כלשהי במתקפת טרור מספר הרוגים גדול כל כך ביחס לגודל אוכלוסייתה. היקף הרציחות, מקרי האונס האכזריים, השחתת הגופות המפלצתית ותקיפת קשישים, נשים הרות, ילדות קטנות ותינוקות רכים – כל אלה התפרסמו בעולם כולו. רבים מן המחבלים הפלסטינים תיעדו את פשעיהם ושידרו את הסרטונים ברשתות החברתיות. בכל מקום בעולם הייתה מתקפה אסלאמית נרחבת ומתוקשרת כזאת עושה כותרות, אבל ישראל נמצאת בחדשות לעיתים קרובות. ליהודים – ולרוב האזרחים בדמוקרטיה המערבית – אכפת מה קורה במדינה היהודית. עם זאת, רשת ממומנת היטב של פעילים פרו-פלסטינים תוקפת את ישראל באופן אובססיבי. עוד בטרם יצאה ישראל למתקפת נגד, כבר האשימו אותה המפגינים נגדה על תוקפנותה ופתחו פתח לגיטימי לגלים של תקיפות אנטישמיות, שנמשכות גם עכשיו.

בעת כתיבת הדברים, המלחמה הצודקת של ישראל לפירוק שלטונו הצבאי של חמאס בעזה מוסיפה להתנהל בכבדות. איומי הטילים ארוכי הטווח, ובכלל זה איומי החות'ים על הנתיבים הימיים הבינלאומיים, התעצמו, למעלה מ-10,000 בתים בישראל נהרסו במטחי הטילים של חיזבאללה, ועד לתחילת יולי 2025 החרידו לפחות 58,293 אזעקות את אזרחי המדינה ושלחו אותם לחפש לעצמם מקום מסתור. היום כבר ברורה לכול השפעתה המרושעת של איראן על האירועים הללו, אבל ברחבי העולם ממשיכים הפורעים במתקפות נגד ישראל, נגד יהודים ונגד הציונות בקמפוסים, במוסדות המדינה ובכיכרות הערים.

5 מדוע תקפו חיזבאללה, החות'ים ואיראן?

באפריל 2024 תירצו המנהיגים האיראנים את שיגורם של 320 טילים לעבר ישראל בכך שזו תגובתם להריגת 11 בכירים איראנים, ובהם שני גנרלים, על אדמת סוריה. ואולם בתירוץ זה הם מתעלמים מן ההקשר הרחב ואף מנצלים את רצונו של המערב לקבל הסברים רציונליים וצירי זמן הגיוניים. הרפובליקה האסלאמית של איראן, השטופה בשנאת יהודים ובחלומות על שליטה אזורית, נחושה באופן אובססיבי להשמיד את מדינת ישראל. איראן סייעה לחמאס בתכנון מתקפת 7 באוקטובר ונתנה אור ירוק למתקפות על ישראל מצד חיזבאללה, החות'ים ואחרים בציר ההתנגדות. ההצלחה המזהירה של ישראל ושל הקואליציה הבינלאומית שהתגייסה להגנתה ביירוט רוב הטילים אינה מפחיתה מהיקף התקיפות השערורייתיות הללו ואינה מספקת הצדקה לכוונות הקטלניות שלהן.

בדומה לכך, רבים כינו את 'מבצע עם כלביא' ביוני 2025 'תקיפה מונעת', כאשר בפועל מדובר היה בפעולת הגנה עצמית ממוקדת – איראן כבר תקפה את ישראל שוב ושוב. ההקשר משמעותי כאן – ב־1 באוקטובר, 2024, איראן, בהמשך לתקיפה שהתרחשה באפריל, ביצעה נגד ישראל את התקיפה הבליסטית הגדולה בהיסטוריה אשר כללה 180 טילים. מעשי המלחמה הללו באו בעקבות האיומים הג'נוסידיים שלה להשמיד את ישראל – 'השטן הקטן' – וניסיונותיה להקיף את ישראל ב'טבעת אש' דרך שלוחיה הקטלניים. תאוריית 'מלחמה מוצדקת', יחד עם מבחנים אחרים, מבקשת 'סיבה צודקת' למלחמה, הצדקה לגיטימית, לרבות הגנה עצמית או הגנה על חפים מפשע, ושואלת האם אלימות אינה 'אמצעי אחרון', כלומר כשהדיפלומטיה נכשלת.

אויב במרחק של יותר מ-1,600 ק"מ, ללא טיעון ממשי כלפי המדינה היהודית מלבד עצם קיומה, 'הפר את השלום' שוב ושוב. ישראל תקפה מיד לאחר שפג תוקפו של המועד האחרון בן 60 הימים של הנשיא דונלד טראמפ להשגת הסכם עם איראן. יתר על כן, דו"ח הסוכנות האטומית הבינלאומית IAEA של חודש מאי חשף את המירוץ של איראן לגרעין, את המרד שלה במפקחים, ואת העשרת מצבור האורניום שלה הרבה מעבר לרמות הדרושות

לשימוש 'אזרחי'. לבסוף, איראן כבר צברה 3,000 טילים בליסטיים, ותכננה לייצר 8,000 נוספים עד לשנת 2026. לאור התוקפנות, ההונאה והכוונה העוינת של איראן, המערכה הישראלית שכוונה כלפי סמלי המשטר, בסיסים צבאיים, אתרי פיתוח גרעיני ותוכנית הטילים הבליסטיים הייתה הכרחית להצלת מדינת ישראל – והייתה מוצלחת להפליא. תגובתה של איראן אשר כללה שיגור 550 טילים ואלף כטב"מים לעבר אזרחים, והרגה 28 בני אדם, העלתה תהיות רבות בקרב ישראלים: 'תדמיין אם היו להם עוד טילים ואם היה להם נשק גרעיני!'

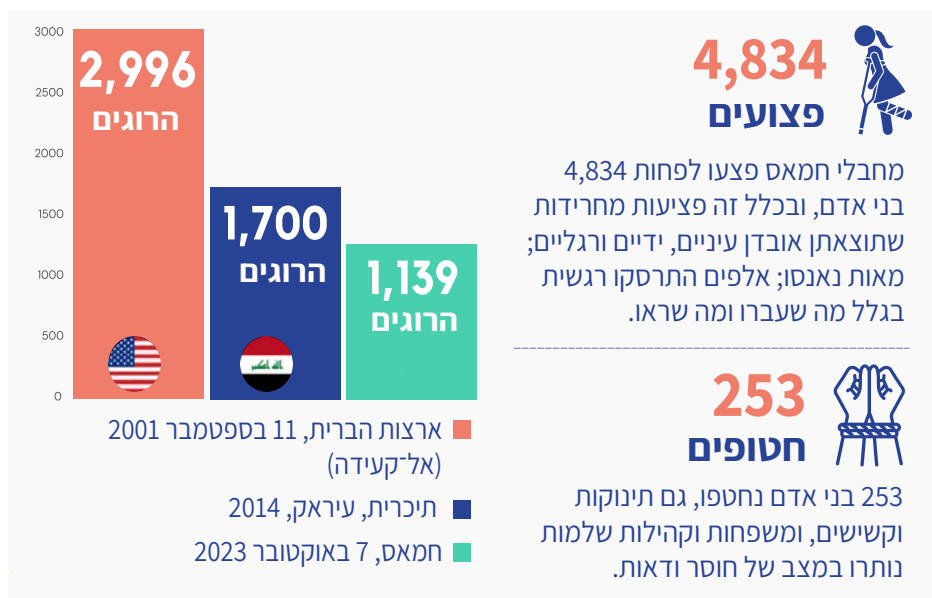
6 איך כל זה מתקשר לוויכוח בעניין השאלה הפלסטינית ופתרון שתי המדינות?

התקיפות והקריאות צמאות הדם ברחבי העולם מחדדות את מהות הסכסוך. הסיבות למלחמה הנוכחית אינן נובעות ממדיניותה של ישראל כלפי הפלסטינים וגם לא מעמדתה של ממשלה ישראלית כלשהי כלפי פתרון שתי המדינות. מדובר בחתירה מתמדת ובניסיונות חוזרים ונשנים להכחיד את המדינה היהודית "מהנהר עד לים". אין ספק שיש מקום רב לדיון כן ומעמיק בשאלת "היום שאחרי" ובשאלה כיצד אפשר לתת מענה לשאיפותיהם של הפלסטינים. אלה הם דיונים כבדי משקל, שקצרה היריעה מלהיכנס אליהם במסמך הנוכחי. אלא שהמתקפות ביום 7 באוקטובר ואחריו נתנו ביטוי לשנאה עמוקה, לא רציונלית, כלפי ישראל עצמה, ולא כלפי מעשיה. יתרה מזו, חלקים גדולים מדי בציבור הפלסטיני הלאומי, החל במחנות הפליטים וכלה בקמפוסים האקדמיים, מבקשים פתרון של מדינה אחת, כלומר פתרון "סופי" של מדינה נקייה מיהודים ומתוך כך, לאומיות פלסטינית מוגזמת מדי, יחד עם הג'יהאדיזם האיראני, מאחדת אנטי-ציונות ואנטישמיות, ותוקפת ישראלים בחריפות יתר עקב היותם יהודים, ויהודים בחריפות יתר עקב היותם תומכי בישראל.

7 באוקטובר: מה קרה?

7 באוקטובר היה יום הדמים הנורא ביותר בהיסטוריה היהודית מאז השואה. האלימות כלפי הפגיעים ביותר, תינוקות בני יומם וניצולי שואה קשישים, חשפה רשעות שהזכירה את הפשעים הנאציים הגרועים ביותר. בלויית צעקות "אֶטְבַּח אל יהוד" רצחו מחבלי חמאס גם ערבים ישראלים, בדואים ועובדים זרים מתאילנד ומנפאל פשוט משום שהם "יהודים".

מתקפות הטרור הרצחניות ביותר

במניין הגופות: מתקפת 7 באוקטובר היא המתקפה הרצחנית השלישית בגודלה בהיסטוריה. בארצות הברית רצח ארגון אל-קעידה 2,996 אזרחים ב-11 בספטמבר 2001, ומחבלי דאעש הוציאו להורג 1,400 חיילים בתיכרית שבאיראק ב-2014. מספר הרוגים לנפש: מתקפת 7 באוקטובר היא המתקפה הרצחנית ביותר בהיסטוריה: 1.19 הרוגים על כל 10,000 אנשים. השנייה היא תיכרית: 0.46 הרוגים על כל 10,000 אנשים. **היחס 1.19 הוא שווה ערך לאובדן של 40,000 נפשות בארצות הברית; או בניסוח אחר: 11 בספטמבר כפול 1.19.**

אחרי למעלה משנה רוב הישראלים מופתעים למצוא את עצמם עדיין במצב מלחמה. תומכי ישראל עדיין מתנדנדים. מתקפת הנגד של ישראל תפחה לכדי מלחמה קשה וממושכת ששמה לה למטרה למגר את יכולותיו הצבאיות של חמאס, לשחרר 253 חטופים וחטופות, לקעקע את אחיזתו של חמאס בשלטון ברצועה ולהרתיע אויבים אחרים מלשקול פלישה דומה לישראל, אשר בכירי חמאס נדרו לחזור עליה "פעם שנייה, שלישית ורביעית". היות שאנשי חמאס נטמעים בקרב תושבי עזה, אזרחים רבים בה נקלעו לקו האש ונהרגו בזמן שהם היו ליד המחבלים הרבים שהתחבאו בבתי אזרחים.

ב-7 באוקטובר נשמעו ברחבי העולם קריאות "מוות ליהודים" בשעה שהטבח עדיין נמשך והרבה לפני שישראל תקפה בחזרה. לאחר שישראל נכנסה לעזה ב-27 באוקטובר ומחיר הדמים של הפלסטינים עלה, התעצמו המחאות בעולם. שליטי החוצות הכריזו כי "אונס הוא התנגדות", "גם תינוקות הם כובשים" ו"כל האמצעים כשרים למען שחרור פלסטין". מספר התקריות האנטישמיות נסק – החל בהטרדות ובכתובות גרפיטי וכלה בהכאת אנשים. בריונים הציתו בתי כנסת ממלבורן ועד מונטריאול. יותר מ-130 מאהלים הוקמו באוניברסיטאות גדולות ונחשבות, ובאביב הראו סקרים כי שני שלישים מן הסטודנטים היהודים באותם מוסדות חשים מאוימים אחרי שנחשפו לקריאות נגד יהודים, ולא "רק" נגד ישראל והציונות, כולל איומים אישיים בסגנון "אנחנו יודעים איפה אתה גר" ו"הציונים חייבים למות". אכן, בקרב המפגינים היו אנשים שהיו נסערים לנוכח ההרג הרב של אזרחים חפים מפשע, אבל רבים מדי מהם נהגו ברשעות לשמה.

ההמונים האנטי-ישראלים תקפו לא פעם גם את בעלות בריתה של ישראל: הם שרפו דגלי ארצות הברית בניו יורק ודגלי בריטניה בלונדון; מפגינים פרו-פלסטינים רדפו אחרי השר הבריטי מייקל גרוב בתחנת ויקטוריה בלונדון; פרו-פלסטינים צעקו "Fuck the Jews" מחוץ לבית האופרה בסידני; חבריהם התפרצו לטקס חג המולד במרכז רוקפלר בניו יורק, למסיבת החלקה על הקרח לציון השנה החדשה בטורונטו ולטקסי חלוקת תארים במקומות אחרים; הם צרחו מחוץ למרכז הסרטן "Memorial Sloan Kettering" שבמנהטן וריססו צבע אדום על שערי הבית הלבן.

6 באוקטובר: ההקשר

ב-6 באוקטובר היו רוב הישראלים מודאגים מן הפילוגים מבית יותר משהיו מודאגים מן האויבים הרצחניים שבחוץ. בנימין נתניהו חזר למשרד ראש הממשלה ב-29 בדצמבר 2022, אחרי שנה וחצי באופוזיציה. נתניהו שימש בתפקידו יותר מכל ראש ממשלה לפניו: מ-1996 עד 1999, ושוב מ-2009 עד 2021.

בקואליציה של נתניהו היו חברים 64 חברי וחברות כנסת מתוך 120 מושבים, ולמרות זאת, כבר למן תחילת כהונתה, היא עוררה התנגדות נמרצת בתקשורת וברחוב. חלק גדול מהמחלוקת נסב על הצעת הממשלה לשינוי גורף במערכת המשפט. סוגיה זו הסעירה את הרחובות וחוללה פילוגים שבטיים, אידאולוגיים ודתיים. בפעם הראשונה בהיסטוריה הפוליטית הגועשת של ישראל איימו מילואימניקים רבים כי לא יתגייסו אם ייקראו לשירות. באותו זמן, בלב המהומה הפנימית בישראל, החלה סעודיה להראות סימנים שהיא מוכנה לנרמול היחסים עם ישראל. מאז ספטמבר 2020, מועד חתימת הסכמי אברהם, הורגש מהפך במזרח התיכון: איחוד האמירויות, בחריין ובעקבותיהן גם מרוקו וסודן התחילו לפתח קשרים כלכליים, תרבותיים ומדיניים "מלמטה למעלה" עם ישראל. אויבי ישראל רצו לחבל במהלכי השלום הללו: המשטר האיראני המשיך לנסות ולפתח נשק גרעיני אגב העברת מסרים מאיימים על "השטן הקטן", ישראל, ועל "השטן הגדול", ארצות הברית; ואיראן וקטאר מימנו מיופי כוח ("פרוקסי") ברחבי המזרח התיכון וחימשו את חמאס בעזה ואת חיזבאללה בדרום לבנון בטילים, באמצעי לחימה ובלוחמים מאומנים היטב. במקביל ניסתה איראן להערים על הרשות הפלסטינית, ששלטה בשטחים השנויים במחלוקת - "הגדה המערבית", או בכינויה הנוסף "יהודה ושומרון". ב-6 באוקטובר היו רוב הישראלים מודאגים יותר מן הטרור הגואה בשטחים מאשר מאיום כלשהו מצד חמאס.

הפלישה

בבוקר 7 באוקטובר 2023, בשעה 6:29, תקף חמאס ושיגר לעבר ישראל 5,000 רקטות בתוך 20 דקות. ישראל, שהשקיעה מיליארד דולר בגדר המערכת, המשתרעת לאורך של כ-65 קילומטרים סביב רצועת עזה, הייתה בטוחה שהגדר תזהה מסתננים ותרתיע אותם באמצעות מגדלי תצפית ואמצעי ירי בהפעלה מרחוק. אלא שכוח האש המיושן של חמאס גבר על המכשור המתקדם. בעזרת רקטות, מוקשים ובולדוזרים יצר חמאס שבע נקודות חדירה עיקריות. 3,000 מחבלים עברו בהן. חמאס ארב לחיילים ולאזרחים, שפתחו בריצה למרחבים מוגנים ולנשקיות. מחבלים אחדים חצו את הגדר באמצעות מצנחי רחיפה והמטירו אש תופת על הישראלים מתחתם, בעיקר בשטח מסיבת הנובה, שבה רקדו 4,000 מבלים ומבלות לא הרחק מן הגבול.

מוקדי הפיקוד והשליטה בדרום הארץ קרסו. כעת הגיעו נחילים נוספים של אלפי עזתים. את חלקם הובילו פועלים פלסטינים שסיפקו לחמאס מידע מודיעיני כשהועסקו בישראל, שכן אחת מהנחות הקונספציה הבינלאומית הייתה שהכנסה כספית יציבה תעודד את העזתים לזנוח את חלומות מלחמת הקודש - הג'יהאד - שלהם.

המתקפה תוכננה בקפידה במשך יותר משנתיים. לרשות המחבלים עמדו מפות ותוכניות קרב לכל קיבוץ, מושב ועיר. היו בהם שהכירו את זמני התפילה בבתי הכנסת וקיוו לרצוח יהודים בעודם מציינים את השבת וחוגגים את חג שמחת תורה. מחבלים חדרו גם לשלושה בסיסי צה"ל, ובהם מפקדת אוגדת עזה, והשתלטו על בניין משטרת שדרות, עיר המונה יותר מ-30,000 תושבים. דוחות מודיעיניים שלאחר אותו יום ציינו שחמאס קיווה לכבוש כמה שיותר יישובים ואז להמשיך לאורך מסדרון החוף אל הערים הגדולות יותר – אשקלון, אשדוד ותל אביב. אילו הצליחו ואילו פלש חיזבאללה מצפון, היה מספר האבדות גדול פי כמה וכמה. אחד המחבלים שנתפסו הודה כי "התוכנית הייתה לעבור מבית לבית, מחדר לחדר, לזרוק רימונים ולהרוג את כולם, כולל נשים וילדים [...] חמאס הורה לנו לנפץ להם את הראשים ולערוך אותם [ו]לכרות להם את הרגליים". אותו מחבל קיבל רשות לאנוס גופה של אישה צעירה. מחבל אחר נשאל "למה חטפתם נשים?", והשיב: "כדי לאנוס אותן". שלישי הוקלט מתרברב באוזני הוריו שהוא "הורג את היהודים".

בתוך שעות אחדות רצחו המחבלים לפחות 52 אזרחים ואזרחים בקיבוץ כפר עזה. בקיבוץ בארי נרצחו למעלה מ-90 נפש, כעשירית מאוכלוסיית הקיבוץ. בקיבוץ ניר עוז הגיע מספר הקורבנות לרבע מהאוכלוסייה; 46 נרצחו ו-71 נחטפו. כמעט חצי מהבתים בבארי ו-80% מהבתים בניר עוז נפגעו. ממשלת ישראל העריכה כי שיקום אזור עוטף עזה יעלה כ-5 מיליארד דולר.

מחבלי חמאס רצחו 30 איש ואישה במטה המשטרה של שדרות, סמל של ריבונות ישראלית, אבל דילגו בלי שידעו על כך על ישיבה במרחק 190 מטר משם, שבה ישנו מאות אברכים. בעיר עצמה הם רצחו עוד 40 תושבים. באותה שעה חדרו שני טנדרים עמוסים במחבלים למרחק של כ-25 קילומטרים אל תוך ישראל. הם הרגו 52 איש בעיר אופקים, מתוך אוכלוסייה של 40,000 נפש. "אני עדיין מתקשה להאמין", אמר אחד התושבים שלושה חודשים לאחר מכן. "מחבלים הסתובבו בשכונות שלנו, ברחובות שלנו".

מסיבת הנובה (פסטיבל המוזיקה הבינלאומי "סופרנובה") הפכה למרחץ דמים. המחבלים לא רק רצחו 364 חוגגים וחוגגות וחטפו 40; הם גם אנסו נשים והשחיתו גופות. "לא העלינו בדעתנו שמאות מחבלים יכולים לחדור ככה לישראל", אמר אמיר בן נתן, בן 37, בריאיון למגזין "רולינג סטון". "הרגשתי כאילו רודפים אחריי ציידים [...] היינו חסרי אונים. היינו אזרחים לא חמושים שרק רצו לבלות". בוני, סולן להקת U2 המפורסמת, הקדיש באחת מהופעותיו שיר לישראל, ובמיוחד להרוגי המסיבה. "ליבנו איתכם, ואתם יודעים על מי אנחנו זועמים", הכריז. "אנחנו שרים בשבילכם, האנשים שלנו, אנשים כמונו, אוהבי מוזיקה. שמחים, סקרנים, אנשים כמונו".

עוד ימים רבים יתחבטו המומחים בשאלה "איך זה קרה". אבל בהתחשב בהיקף המתקפה ובהצלחתה נשאלת שאלה נוספת: כיצד הצליחה ישראל להרחיק עד הלילה את רוב הפולשים, במיוחד לנוכח העובדה שעברו שעות עד שיחידות צבא רבות הגיעו לאזור? העניין הזה הוא סיפור פחות פופולרי משום שהוא לא מספר על יהודים שותתי דם, אלא על יהודים המשיבים מלחמה שְערה. ב-7 באוקטובר לחמו אזרחים, שוטרים וחילים, במדים או בלעדיהם, ללא חת. אנשי הקומנדו האזרחי הזה – יהודים, ערבים, בדואים ודרוזים – לא רק הצילו נפשות רבות מספור. הם הצילו את ישראל.

7 באוקטובר 2.0: כשהישראלים הצילו את ישראל

ציונות

עד לשנת 1948 היה היעד העיקרי של התנועה הציונית לייסד מדינה יהודית בד בבד עם יצירת "יהודי חדש", חזק, גאה, חופשי. **מאז 1948**, מטרת התנועה היא להגן על המדינה היהודית והדמוקרטית כל אימת שצריך, אך גם להמשיך תמיד "לבנות ולהיבנות בה".

היהודים מבלבלים: אפשר היה לקרוא לציונות "יהודית" במקום לקרוא לה על שם הר ציון, הגבעה המרכזית בירושלים; ולישראל אפשר היה לקרוא יהודה – במקום לקרוא למדינה על שם ארץ ישראל. ואז היה קשה לאנשים לטעון: "אני שונא רק את יהודה ואת היהודיות, לא את היהודים".

מי שקוראים לציונות "קולוניאליזם התיישבותי" שוללים את הקשר העמוק של היהודים לארץ ישראל; מי שקוראים לציונות "גזענות" או "אפרטהייד" מנסים להציג את הסכסוך הלאומי בין ישראל לפלסטינים כמאבק גזעי.

לא־יהודים שתומכים בישראל ובעם היהודי יכולים להיות ציונים, ואילו אנשים ערבים ויהודים שחיים בישראל אבל לא מאמינים בכך שהמדינה היהודית היא גם מפעל משותף של העם היהודי יכולים להיות ישראלים טובים בלי להיות ציונים.

הציונות – התנועה היהודית לשחרור לאומי – מתבססת על שלושה רעיונות עיקריים:

- היהדות היא לא רק אמונה דתית אלא היא גם עם – עם ישראל;
- היהודים קשורים למולדת אחת מסוימת – ארץ ישראל;
- ליהודים יש זכות להקים מדינה במולדת זו – מדינת ישראל.

הציונות היא גם ביטוי מהותי לערכי היהדות ולחזון המושרש ב־DNA היהודי. הציונות היא אברהם ושרה הנודדים בארץ, משה ומרים הכמהים אליה ומשה דיין הגואל אותה. הציונות היא יהודים שאוכלים תפוח בדבש בראש השנה, שוברים כוס מתחת לחופה לזכר בית המקדש שחרב ושרים בסדר פסח "לשנה הבאה בירושלים".

אם 7 באוקטובר מייצג את הטבח של חמאס, 7 באוקטובר 2.0 מייצג את מתקפת הנגד הישראלית. זה לא סיפור של יהודים חסרי אונים שמהדהד את זיכרון הפוגרומים או השואה. סיפורי הגבורה האלה החזירו את ישראל למסלול הציוני שלה. 7 באוקטובר ו-7 באוקטובר 2.0 נרשמו כפרקים נוספים בסיפור הציוני, הסיפור רב התהפוכות של עם ישראל ששב לגאול את ארצו המוקפת באויבים אכזריים ושל הישראלים שלמדו להילחם כשצריך, אבל גם לחיות, לבנות ולשמוח תמיד.

ענבל ליברמן, הרבש"צית (רכזת ביטחון שוטף צבאי) של קיבוץ ניר עם, הבינה מייד שהמתקפה הזאת שונה מכל מה שאנשי האזור למודי הקרבות ראו אי פעם. היא ארגנה עוד 11 חברי קיבוץ ויידאה שמערכת החשמל לא תחזור לעבוד כדי שלא יהיה אפשר לפתוח את השערים החשמליים של הקיבוץ. מייד לאחר מכן נלחמו היא וחבריה במחבלים במשך שלוש שעות, עד שהצבא הגיע. איש לא נרצח באותו יום בניר עם. "אני לא גיבורה. לא הייתי שם לבד", אמרה לעיתונאים.

כשהצופרים ייללו בבאר שבע, שני אחים, נועם וישי סלוטקי, חשו גם הם כי עומד להתחולל אסון כבד. על אף היותם יהודים שומרי שבת, ועל אף העובדה ששניהם כבר השתחררו מצה"ל, הם נסעו ברכבם לעבר גבול רצועת עזה. שניהם נפלו בקרב ליד קיבוץ עלומים. כל אחד מהאחים הותיר אחריו אישה ותינוק. נועם היה בן 31 וישי בן 24. "הם הבינו שהם צריכים להתייצב מייד לעזרת המדינה, שהצבא לא יצליח להגיע בזמן ולהציל את היישובים בעוטף עזה, והם לקחו על עצמם את המשימה", אמר אביהם, הרב שמואל סלוטקי. "כמו רבים אחרים, הם התגייסו למשימה מיוזמתם, בלי לחכות שיקראו להם [...] זה באמת דבר יוצא מן הכלל – רוח הגבורה, רוח האחריות, המסירות לעם ישראל".

שוטרים רבים לחמו בחירוף נפש. רס"ב יגאל זינגר נעזר ב"גוגל מפות" כדי למצוא דרך מילוט בין השדות כאשר המחבלים חסמו את הדרכים הראשיות אל מסיבת הנובה. כך הצליח לחלץ 500 איש משטח המסיבה. לאחר מכן הצטרף לשוטרים ולחיילים נוספים בקרב חייהם. התשובה לשאלה "איפה היה הצבא" טמונה בחלקה בעובדה שחיילים היו שקועים בחילופי אש עצימים כבר ב־07:00 בבוקר. זינגר, שנפצע בקרב, אמר בריאיון ממיתו בבית החולים: "אני רק מצטער שלא הצלנו יותר אנשים".

בין האנשים שהצילו חוגגים מאזור המסיבה היו עוז דוידיאן, בן 53, שחילץ 120 נשים וגברים, ויוסף אלזיאדנה, בן 47, נהג הסעות בדואי, שחילץ 30 נוספים. שניהם מכירים היטב את האזור ושניהם נעזרו בידע שלהם כדי להתחמק מהמחבלים. איתמר אלוש, שוטר ואיש משפחה בן 39 מאופקים, מוכר לעוקבים אחר סרטוני הבישול שלו בטיקטוק בתור "בחור פשוט שאוהב להכין מטעמים מיוחדים לשבת קודש". השכנים שלו קוראים לו גיבור. אלוש נלחם שעות, חמוש רק באקדח ובאינסטינקטים של פייטר שמעולם לא ידע שיש בו. "המחבלים ירו צרורות עם הקלצ'ניקובים, טט-טט-טט-טט", הוא נזכר, "ואנחנו

עם האקדחים, פופ-הפסקה-פופ-הפסקה-פופ... אבל הם לא ציפו להתנגדות כזאת מצד האזרחים". הוא מתאר צוות של אב ובנו וצוות של שני אחים שרצו ישר מול הכדורים, בידי כל צמד אקדח אחד בלבד. "איזו אהבה למדינה!" מתפעל אלוש, "איזו אהבה לזולת!". כל הארבעה נהרגו.

אותן רשתות חברתיות שמפוצות תעמולה אנטי-ישראלית, שבאותו יום פרסמו סרטוני אונס מזוויעים בניסיון לדכא את הרוח הישראלית, הן שגייסו את גל המגינים הראשון – לוחמי סיירות במילואים. ליחידות צבא רבות יש קבוצות ווטסאפ של יוצאי היחידה שבדרך כלל מחליפים בהן בעיקר רכילות, עדכונים ופה ושם הצעות עבודה. באותו יום הם אלתרו מערכות פיקוד ושליטה משלהם. בקבוצת הווטסאפ של יחידת דובדבן נשלחו מיקומים והתארגנו צוותים של שניים, שלושה וארבעה לוחמים שגרים בקרבת מקום, ואלה הגיעו ליישובים המותקפים עם החיילים הסדירים והמילואימניקים ונלחמו לכבוש אותם בחזרה מידי המחבלים. אחרים הגיעו לצמתים מסוימים ויצרו קבוצות ווטסאפ להעברת מידע תוך כדי לחימה בין היחידות המאולתרות.

גם המוחים נגד ההפיכה המשפטית התייצבו מייד. במהלך תשעה חודשים של מחאה יצר הארגון "אחים ואחיות לנשק" רשת מסועפת של יוצאי יחידות קרביות ומובחרות. כשחמאס תקף, הייתה כבר רשת יעילה במיוחד של ותיקי קרבות קשוחים הודות למהומה הפוליטית בישראל. מבחינה פוליטית, רוב יוצאי דובדבן נוטים ימינה. "אחים לנשק" רובם ככולם בשמאל. אבל הפילוגים התפוגגו, והפטריוטיות – בתוספת הכשרה צבאית מעולה – ניצחה. והאיומים שלא לשרת? – לא אצלנו.

כשהפוליטיקאים נכשלו והצבא קרטע, העם התייצב למשמרתו. באותו יום נרקם קונצנזוס. מבחינת הישראלים, הניצחון הוא לא רק מיטוט חמאס וחדוש ההרתעה אלא גם שיקום הדרום הפסטורלי, שעד ההתנתקות מעזה ב-2005 היה אזור בטוח ופורח בשטחים שאינם שנויים במחלוקת, כלומר בתחומי הקו הירוק שלפני 1967. כפי שאמר אמרי בונים מקיבוץ רעים, אחד הקיבוצניקים הקשוחים שהצילו את הקהילות שלהם, "כשנחזור, אנחנו נבנה מחדש את הכול, וגם נראה לעולם כמה יפה הקהילה שלנו".

כיצד הפך חמאס לאיום חמור כל כך על ישראל?

מתקפת חמאס ב-7 באוקטובר הכתה את ישראל בתדהמה. במקביל לתלונותיו של חמאס על המצור הימי החונק את העזתים, הוא צבר יותר מ-20,000 רקטות ובנה מבוך של מנהרות עם 5,700 פירים שיצרו רשת באורך של כ-720 קילומטרים בתוך שטח שאורכו כ-40 קילומטרים. בכיר חמאס מוסא אבו מרזוק אמר לטלוויזיה הרוסית כי חמאס שמר את המנהרות בשביל לוחמיו: "זו האחריות של האו"ם ושל כוחות הכיבוש", קרי ישראל, להגן על תושבי עזה. מבצר קטלני כזה בלב עיר שם ללעג ולקלס את השלום שהנשיא ג'ורג' בוש הבן והקהילה הבינלאומית הבטיחו ב-2005 אם ישראל רק תצא מעזה באופן מלא, כפי שהיא אכן עשתה.

עזה: ההיסטוריה בקצרה

בני אדם תועדו בעזה כבר לפני אלפי שנים. על פי התנ"ך, שמשון הגיבור נכלא ומת שם. שמה של העיר נגזר מן השורש העברי עז"ז, ופירושו "עיר חזקה".

העות'מאנים שלטו בעזה מן המאה ה-16 עד לשנת 1917, למעט פלישות אחדות, כגון זו של נפוליאון, שכבש את העיר בשנת 1799. בשנת 1920, אחרי מלחמת העולם הראשונה, העניק ארגון חבר הלאומים לבריטניה את המנדט לשלוט בפלשתינה, ובכלל זה ברצועת עזה. חבר הלאומים הכיר ב"קשר ההיסטורי של העם היהודי לפלשתינה" ועודד "התיישבות צפופה של יהודים" בארץ. במפקד האוכלוסין שערכו הבריטים נמנו בעזה 72,095 תושבים, 98.41% מהם מוסלמים.

מספר קטן של יהודים חיו בעזה מאות שנים. אלא שבדומה לקהילה היהודית הגדולה יותר בחברון, הסיפור הארוך והמפואר הזה הסתיים עם הפרעות שעשו הערבים ביהודים בשנת 1929 (מאורעות תרפ"ט). ב-25 באוגוסט באותה שנה העלתה המשטרה הבריטית את יהודי עזה על רכבת לתל אביב כדי להצילם. לאחר מכן - כדי להרגיע ערבים קיצונים - אסרו הבריטים על היהודים לשוב לעזה. המתחים גברו ככל שהציונות - התנועה היהודית לשחרור לאומי על בסיס ערכי הליבה של היהדות - התפתחה. הציונות מכירה בכך שהיהדות היא עם ולא דת בלבד, שליהודים יש קשרים היסטוריים עמוקים לארץ ישראל ושיש להם זכות להקים מדינה במולדתם הלאומית. לפני שהוקמה מדינת ישראל ב-1948 התמקדה

התנועה הציונית הן בעיצוב "יהודי חדש" – חזק, גאה, חופשי – והן בייסוד מדינה יהודית ודמוקרטית במולדת ההיסטורית. היום הציונות היא תנועה להגנת המדינה היהודית והעם היהודי בכל מקום שהדבר נדרש, והיא פועלת תמיד לבנות ולהיבנות במדינת ישראל ולשפר את דמותה בכל מובן.

כחלק מבניית המדינה לפני 1948 הגדירו הציונים את הגבולות המתהווים על ידי התיישבות, ולא רק באמצעות סימון קווים על מפות. הם קבעו עובדות בשטח על ידי בנייה בשיטת "חומה ומגדל", תוך כדי הפרחת השממה. בשנת 1946 הוקמו 11 יישובים כמעט בן לילה. אחת מ-11 הנקודות בנגב, כפר דרום, הייתה בעזה. עם הנקודות הנוספות שהוקמו אז, במוצאי יום כיפור תש"ז, נמנים הקיבוצים בארי ונירים, אשר אליהם פלשו עזתים ב-7 באוקטובר 2023. כפר דרום נזכר בתלמוד כבר לפני מאות שנים. בשנת 1930 קנה הפרדסן טוביה מילר את השטח מידי ערבים כדי לטעת בו פרדס. אחרי הפרעות ב-1936 וב-1939 מכר מילר את הקרקע לקרן קיימת לישראל. קיבוץ כפר דרום התקיים מ-1946 עד תחילת הפלישה המצרית ב-1948.

השאלה הפלסטינית

אחרי שהרומאים מדכאים את מרד בר כוכבא, הקיסר אדריאנוס קורא ליהודה – היא ארץ ישראל – בשם "סוריה פלשתינה", שאחר כך הופכת לפלשתינה (מלשון פלשת המקראית).

132 - 136 לספירה

תחת המנדט הבריטי כל התושבים – ערבים, נוצרים ויהודים – מחזיקים בדרכונים "פלשתינים" וכולם נקראים "פלשתינים".

1920 - 1948

הכאוס של מלחמת העצמאות יוצר בין 700,000 ל-750,000 פליטים ערבים, ומכאן ואילך אזרחי המדינה החדשה נודעים בתור "ישראלים", ובכלל זה 850,000 פליטים יהודים שנקלטו ממדינות ערביות ומוסלמיות. רוב הערבים שיש להם שורשים בפלשתינה המנדטורית, בייחוד מחוץ לישראל, קוראים לעצמם "פלסטינים".

1948 - 1949

נוסד ארגון השחרור הפלסטיני (אש"ף). הארגון נשבע לשחרר את כל פלסטין, כלומר את ישראל שבתוך גבולות 1948.

1964

מלחמת ששת הימים יוצרת לא פחות מ-325,000 פליטים פלסטינים נוספים, אבל ישראל כובשת שטחים רבים: מסוריה – את רמת הגולן, ממצרים – את סיני ואת רצועת עזה, ומירדן – את מזרח ירושלים ואת השטחים השנויים במחלוקת, שיש המכנים אותם בשמם המקראי "יהודה ושומרון" ואחרים בכינוי "הגדה המערבית" (של נהר הירדן).

1967

ב-29 בנובמבר 1947, בעת שהבריטים התכוננו לעזוב את פלשתינה, הציע האו"ם – הארגון שהחליף את חבר הלאומים – הצעת פשרה בין היהודים לערבים, שהמשיכו להתנגח ביניהם. החלטה 181 של מועצת האומות המאוחדות, הידועה בשם "החלטה החלוקה", מכירה שוב בזכותם של היהודים להקים מדינה בארץ ישראל, שהרומאים בשעתם כינו אותה פלשתינה, בניסיון לנתק את הקשר של היהודים אליה. החלטה האו"ם הייתה לחלק את הארץ, ורצועת עזה נועדה להיות חלק מן "המדינה הערבית העצמאית" שהאו"ם הציע להקים לצד המדינה היהודית.

יהודים רבים התקשו לקבל את הרעיון שמולדתם תחולק ובירתה ירושלים תהיה תחת פיקוח בינלאומי. אולם דוד בן-גוריון, ראש הממשלה העתידי, התעקש על כך שטובה ציפור אחת ביד משתיים על העץ, בפרט לאחר השואה. רוב חברי התנועה הציונית קיבלו את הפשרה; רוב המנהיגים הערבים דחו אותה. מנהיגים קיצוניים אלה, ובראשם המופתי של ירושלים, חאג' אמין אל-חוסייני, רמסו את הערבים המתונים. הקיצונים הללו הם ש"בגדו במדינה הפלסטינית", כפי שטוען ההיסטוריון אפרים קארש.

דחיית התוכנית בידי הערבים והפלישה הנרחבת שלהם עם הכרזת העצמאות של ישראל במאי 1948 סיכלו את הצעת הפשרה של האו"ם. ב"ספר העובדות העולמי" של ה-CIA נכתב כי "אחרי מלחמת 1948 בין הערבים ליהודים, מצרים שלטה ברצועת עזה בצורתה החדשה", שאותה שלפה מצרים מתוך תוכנית החלוקה שנדחתה.

בעקבות המלחמה עברו 160,000 פלסטינים לעזה, ואוכלוסייתה גדלה לכ-240,000 תושבים. חלקם ברחו מן המדינה החדשה מרצונם, בציפייה לחזור אחרי שהיהודים יובסו, חלקם נמלטו מתוך פחד, וחלקם עזבו אחרי שגורשו. בדומה לכך, בגדה המערבית של נהר הירדן, כלומר בשטחי יהודה ושומרון המקראיים שנשלטו כעת בידי ירדן, זינק מספר התושבים מ-420,000 ל-764,900.

בדצמבר 1949 ייסד האו"ם את אונר"א (UNRWA) – סוכנות הסעד והתעסוקה של האו"ם לפליטי פלסטין במזרח הקרוב. אז היה מדובר בכ-700,000 פליטים פלסטינים, שיעור קטן מתוך מיליוני הפליטים שיצרה מלחמת העולם השנייה. הציפייה הייתה שאונר"א יסייע לערבים הפלסטינים להתיישב מחדש בתוך שלוש שנים ושאחר כך הארגון יפורק.

תחת זאת סייע הארגון לפלסטינים להתנגד ליישוב מחדש, ולצד זה סירבו המדינות הערביות לקלוט אותם. הפלסטינים הפכו לעם הראשון בעולם שמתייחס לפליטות כאל מעמד שעובר מדור לדור. אונר"א נהיה יותר ויותר אנטי-ישראלי. עד לשנת 2020 כבר הוכנסו לספרי הלימוד של הארגון תרגילים בשפה הערבית בנוסח "ג'יהאד הוא אחד השערים לגן עדן", ובתרגילי החשבון התבקשו התלמידים לחבר מספרי שאהידים שעלו

לשמיים. בבתי הספר ובמתקנים אחרים של אונר"א הוסתרו מפקדות מחבלים. בינואר 2024 דיווח העיתון הניו יורקי *The Wall Street Journal* כי על פי הערכות המודיעין האמריקאי, לפחות 10% מתוך 12,000 העזתים המועסקים על ידי אונר"א הצטרפו לקבוצות טרור.

צה"ל זיהה לפחות 14 עובדי אונר"א בקרב הפורעים ב-7 באוקטובר. המודיעין הישראלי שחרר הקלטות שמע של ממדוח חסין אחמד אלקאק, מורה מטעם אונר"א המשתייך לג'יהאד האסלאמי, בעודו מתפאר: "יש לנו שבויים, תפסתי אחת!". בהקלטה אחרת נשמע מורה של אונר"א המשתייך לחמאס אומר לחברו כי תפס "סבייה", מונח של דאעש המתאר שפחות מין. בינואר 2024, בעקבות הגילויים הללו, השתכנעו סוף סוף כמה מדינות מערביות להשעות את המימון שלהן לאונר"א.

בשנים 1949-1967 שלטה למעשה מצרים בעזה, ללא לגיטימציה בינלאומית. התוצאה הייתה שישראל הייתה רשאית לבנות אזור חיץ בשטח הרצועה, שכן ליהודים נשמרה זכות ההתיישבות שם מימי המנדט הבריטי. בשנת 1967, בששת ימי מלחמת ההגנה נגד צבאות מצרים, ירדן וסוריה, כבשה ישראל מידי המצרים את רצועת עזה ואת חצי האי סיני. המצרים העריכו כי בעזה חיים כ-442,100 אנשים. היו בקרב הישראלים ששאבו השראה מן השורשים התלמודיים של כפר דרום. רובם חששו מן האוכלוסייה העוינת. ראש הממשלה לוי אשכול כינה את עזה "עצם בגרון" של מדינת ישראל.

גם המצרים לא רצו את עזה. בשיחות השלום בין ישראל למצרים בקמפ דייוויד ב-1978 דרש נשיא מצרים אנואר סאדאת לקבל בחזרה את סיני, אך בלי רצועת עזה. אחרי ההסכם לא נותר לישראל ולפלסטינים אלא להסתדר עם עזה או להילחם עליה. בהסכם השלום שנחתם ב-1979 בין ישראל למצרים הוגדר אזור חיץ באורך כ-14 קילומטרים אשר בו יוכלו יחידות צה"ל לפטרל לאורך הגבול החדש עם מצרים. צה"ל קיווה כי מסדרון צר זה, שקיבל את הכינוי המשונה "ציר פילדלפי", ימנע הברחות בין מצרים לעזה.

ישראל הקימה יותר מ-140 התנחלויות בגדה המערבית, גם לצורך הגנה על הגבול הירדני, גם מטעמי אמונה דתית בשיבה אל יהודה ושומרון וגם לטובת נוחות ההגעה לירושלים ולתל אביב. ברצועת עזה היא הקימה 21 התנחלויות, כולל הקמה מחדש של כפר דרום. 17 התנחלויות בדרום-מזרח הרצועה הרכיבו את גוש קטיף. ממשלת ישראל עודדה את הקהילות הללו בתקווה לבסס נוכחות ביטחונית גם בעזה.

עזתים רבים עבדו עם היהודים. 200 חקלאים מגוש קטיף הניבו סחורה ליצוא בהיקף כולל של יותר מ-200 מיליון דולר בשנה – 15% מכלל היצוא החקלאי של ישראל. אבל הפלסטינים המשיכו לתקוף את ההתנחלויות. בדצמבר 1987, אחרי שנה משאית צבאית דרס בטעות ארבעה עזתים, התחילו הפלסטינים להתפרע. כך החלה האינתיפאדה

(הראשונה) – "התנערות" או "התקוממות" בערבית – שהתפשטה לאזורים נוספים ונמשכה עד לשנת 1991. גל האלימות הזה הוליד, בהשראת "האחים המוסלמים", את התנועה האסלאמיסטית הקיצונית חמאס, ששמה בערבית הוא ראשי התיבות של "תנועת ההתנגדות האסלאמית".

חמאס: תיבת עובדות

שם הארגון הוא ראשי התיבות בערבית של **"תנועת ההתנגדות האסלאמית"**.
נוסד ב־1987.

בשנות ה־90 ניסה חמאס לחבל בתהליך אוסלו באמצעות **פיגועי התאבדות**.

אמנת הארגון מ־1988 קוראת "להניף את דגל אללה על כל שעל מאדמת פלסטין" וכן **"למחות את ישראל"** מעל פני האדמה.

הארגון עבר מהתקפות על ישראל לטענות על "פרגמטיות", עד שפלש לישראל וביצע **פשיטה אלימה נרחבת לשטחה** ב־7 באוקטובר 2023.

ב־2007 **השתלט חמאס באלימות** על עזה, לאחר ההתנתקות המלאה של ישראל ממנה.

אמנת היסוד של חמאס מתחייבת "להניף את דגל אללה על כל שעל מאדמת פלסטין", למן נהר הירדן ועד לים התיכון; המבוא לאמנה מבטיח "למחות את ישראל" מעל פני האדמה; סעיף 15 קורא לג'יהאד, קרי מלחמת קודש, נגד היהודים; סעיף 11 מאשש כי פלסטין היא "אדמת קודש" (וקף) אסלאמית וכי שום חלק שלה הוא "לא קניינו" של שום ארגון או אדם. יאסר ערפאת, המחבל שהיה מנהיג אש"ף (הארגון לשחרור פלסטין), נראה מתון בהשוואה לחמאס. בשנת 1993 חתם ראש ממשלת ישראל יצחק רבין עם ערפאת על הסכמי אוסלו, שהתוו תוכנית לנסיגה של צה"ל בשלבים מן הערים הפלסטיניות כחלק מתהליך שלום ממושך. ההסכמים הביאו לייסוד הרשות הפלסטינית, שבראשה עמד ערפאת. במאי 1994 תפסה הרשות את הניהול האדמיניסטרטיבי ברצועת עזה.

שנות אוסלו היו שנים של טלטלה בישראל מבחינה פוליטית ודיפלומטית. הוויכוחים הפנימיים הקשים בסוגיית השמירה על הביטחון נתנו השראה לאחד ממתנגדי אוסלו לרצוח את ראש הממשלה יצחק רבין בנובמבר 1995. ממשלת ישראל המשיכה להתווכח עם נשיא ארצות הברית ביל קלינטון, שדרש ויתורים נוספים. אבל החרדה בישראל רק הלכה וגברה ככל שהתברר כי הפילוגים בתוך התנועה הלאומית הפלסטינית נהיים קטלניים יותר ויותר ומחבלי חמאס פותחים בהתקפות על אזרחים ישראלים. הרשות הפלסטינית בהנהגת ערפאת הייתה רודנית ומושחתת. בשעה שדיפלומטים אמריקאים לחצו על ערפאת להכיר בזכותה של ישראל להתקיים כמדינה יהודית, חמאס הלך וצבר אהדה בקרב הפלסטינים ותקף הן את הרשות והן את ה"יהודים".

ביוני 2000 אירח הנשיא ביל קלינטון את ערפאת ואת ראש ממשלת ישראל אהוד ברק בקמפ דייוויד, מעון הנופש הנשיאותי שבמרילנד. ההצעה שהציע ברק לערפאת הייתה גורפת כל כך עד שרוב חברי הקבינט מחו נגדה והביאו לפירוק הממשלה. אבל ערפאת אפילו לא הציע הצעה נגדית. בביקורו האחרון בבית הלבן הוא ניסה להחניף לקלינטון. "אתה איש גדול", אמר ערפאת, וקלינטון השיב: "ממש לא. אני כישלון קולוסלי, וזה באשמתך". קלינטון הרגיש שהוא נכשל משום שהאזור בער. הפלסטינים פתחו במה שכינו "אינתיפאדה שנייה". מחבלים מתאבדים התפוצצו באוטובוסים ובבתי קפה בכל מקום בישראל. בפיגועים נהרגו יותר מ-1,000 ישראלים. חמאס והג'יהאד האסלאמי המשיכו לתקוף את תושבי גוש קטיף, ואלה נזקקו תכופות לליווי צבאי בכל פעם שיצאו מן היישובים שלהם.

במרץ 2001 נבחר אריאל שרון לראשות הממשלה. שרון דגל זה כבר בהתיישבות בעזה לצורכי הגנה על המדינה. באפריל 2002, אחרי שמחבלים רצחו 130 ישראלים בחודש אחד, שרון השיב מלחמה. מבצע "חומת מגן" היה הצלחה צבאית שבסופו של דבר מיתנה את שטף התקיפות היומיות. אולם שרון מצא את עצמו מתמודד עם גיבויים מהעולם. בין השאר הוא כונה "רוצח המונים". שרון גם היה מודאג מן הצורך להגן על 21 התנחלויות מבודדות בתוך ים של עוינות. הוא שקל את האפשרות להתנתק מעזה: להוציא משם את כל הישראלים ולהפריד את אזור עוטף עזה מן הפלסטינים.

בשנת 2004 שלח הנשיא ג'ורג' בוש מכתב תמיכה לשרון. בין השאר נכתב בו כי "על הפלסטינים לחדול מייד מכל פעולה צבאית ומכל פעילות אלימה נגד ישראלים באשר הם, וכל המוסדות הפלסטיניים הרשמיים חייבים להפסיק מייד את ההסתות נגד ישראל". בוש אישש את "זכותה של ישראל להגן על עצמה מפני טרור". כן הבטיח הנשיא להוביל מאמץ בינלאומי "לבנות אצל המוסדות הפלסטיניים את היכולת והרצון להילחם בטרור, לפרק את ארגוני הטרור ולמנוע מצב שהאזורים שמהם נסוגה ישראל יהפכו לאיום".

תיבת מסמכים

ההתנתקות: ציטוטים מכווננים

מכתב מהנשיא ג'ורג' בוש לראש הממשלה אריאל שרון, 14 באפריל 2004

"במסגרת מפת הדרכים, על הפלסטינים לחדול מייד מכל פעולה צבאית ומכל פעילות אלימה נגד ישראלים באשר הם, וכל המוסדות הפלסטיניים הרשמיים חייבים להפסיק מייד את ההסתתות נגד ישראל. [...] לישראל תישמר הזכות להגן על עצמה מפני טרור, ובכלל זה לנקוט פעולות נגד ארגוני טרור. ארצות הברית, בשיתוף פעולה עם ירדן, מצרים וחברות נוספות בקהילה הבינלאומית, תוביל את המאמצים לבנות אצל המוסדות הפלסטיניים את היכולת והרצון להילחם בטרור, לפרק את ארגוני הטרור ולמנוע מצב שהאזורים שמהם נסוגה ישראל יהפכו לאיום אשר יידרש לטפל בו בכל האמצעים הנדרשים. [...] ארצות הברית מחויבת נחרצות לביטחונה של ישראל ולרווחתה כמדינה יהודית"

אוגוסט, 2005

ישראל יצאה מעזה באופן מלא.
8,500 ישראלים פונו מבתיהם.

אבל - סעיף 13 באמנת חמאס קובע:

"כל היוזמות, ההסכמים ותוכניות השלום עומדים בסתירה לעקרונות של תנועת ההתנגדות האסלאמית [...] אין פתרון לבעיה הפלסטינית אלא באמצעות ג'יהאד."

באוגוסט 2005 יצאה ישראל מרצועת עזה. במסגרת ההתנתקות פורקו כל 21 הקהילות שבגוש קטיף ו-8,500 ישראלים נעקרו מבתיהם. ישראל התמודדה עם פילוג פנימי מר וכואב. הצבא נאלץ להוציא יהודים מבתיהם, להרוס בתי עסק, לפנות 38 בתי כנסת ולהעתיק ממקומם 48 קברים. מבחינה אסטרטגית, הוויכוח הקשה ביותר ניטש סביב ציר פילדלפי. אזור החיץ שאורכו 14 קילומטרים המפריד בין עזה למצרים עתיד להיות סלע מחלוקת מרכזי בשנת 2024: ישראל עמדה על כך שהיא חייבת לשוב ולכבוש אותו כדי לעצור את זרם הנשק והתחמושת לעזה, אבל העולם חשש מפני אסון הומניטרי ברפיח

הסמוכה. לבסוף נכנסה ישראל לרפיח. הכניסה גבתה הרבה פחות חיי אזרחים ממה שאפילו ארצות הברית, בעלת בריתה הקרובה ביותר של ישראל, צפתה.

בכירי הצבא הישראלי חששו שהברחות הנשק של הפלסטינים ממצרים יהפכו את עזה לבסיס צבאי חמוש. למרבה האסון, גם הספקנים הגדולים ביותר של תוכנית ההתנתקות לא העלו בדעתם את התעצמותו של חמאס, שהפך לאיום של ממש על ישראל. אריאל שרון לא קיבל את עצת יועציו. הוא הורה על יציאה מלאה מעזה, כדי להימנע מן ההאשמה, שכבר הייתה א-היסטורית, בדבר ה"כיבוש" שישראל עושה בעזה. שרון הימר על גבול מאובטח ועל מחיאות כפיים בכל העולם.

שתי התקוות נגוזו אפילו קודם להשתלטות האלימה של חמאס על עזה ב-2007. בד בבד עם מטחי הרקטות מעזה לישראל נמשכו זעקות השבר על ה"כיבוש" וה"מצור". באוקטובר 2006 לעג פטריק סיל, כתב העיתון *International Herald Tribune*, למאבקה של ישראל ב"רקטות הקסאם" מעזה. "מדובר בנשק מרגיז ביותר אבל ממש לא יעיל", לגלג, בעודו מתעלם מן הטראומה של ישראלים רבים ומכך שארצות הברית לא הייתה מוכנה לשאת בשום פנים ואופן ולעולם לא הטרדות שכאלה. סיל הוקיע את הרמטכ"ל דן חלוץ על "ההצהרות המזעזעות שלו שחמאס וקבוצות פלסטיניות אחרות הבריחו אמצעי לחימה בשווי של מיליוני דולרים ממצרים לעזה, כולל תחמושת נגד טנקים ונגד מטוסים וטונות רבות של חומרי נפץ, ובנו עיר תת-קרקעית שלמה לאחסון המצבורים הללו".

הערכתו של חלוץ הייתה הערכת חסר. אך בינתיים הלכו והתגבשו שלוש תלונות חדשות בנוגע לעזה. ראשית, הפלסטינים תייגו את עזה בתור "הכלא הפתוח הגדול בעולם", כשהם מתעלמים מבתי הפאר, הקניונים, הגבול עם מצרים וחוף הים, שהיה יכול להפוך את עזה לריביירה של המזרח התיכון. שנית, עיתונאים שישבו בג'ונגלים של גורדי שחקים כמו מנהטן, עם צפיפות אוכלוסין של 29,000 נפש לקמ"ר, תייגו את עזה, שבה צפיפות האוכלוסין היא כ-6,800 נפש לקמ"ר, כ"אחד המקומות הצפופים ביותר בעולם". צפיפות האוכלוסין בעזה מקבילה לזו של לונדון, מעל הקרקע, אם לא מביאים בחשבון את רשת המנהרות העצומה של חמאס. ולבסוף, בכל פעם שישראל הגנה על עצמה זעקו המבקרים "רצח עם", מונח שפירושו ההשמדה המכוונת הגדולה ביותר של בני אדם. אבל במציאות אוכלוסיית עזה כמעט שהכפילה את עצמה בין שנת 2000 לשנת 2024, והגיל הצעיר הממוצע של פלסטינים בשטחים הוא פחות מ-20, מה שמעיד על הרבה יותר לידות ממיתות.

חמאס הכה קשות ברשות הפלסטינית. בבחירות שהתקיימו בינואר 2006 לפרלמנט הפלסטיני זכה הארגון ב-42.6% מקולות הבוחרים. היו אלה "בחירות" ללא חופש דיבור, בלי מוסדות אזרחיים ובלי חירויות אזרח בסיסיות לשום אדם שתחת השלטון הפלסטיני.

ביוני 2006 חדרו מחבלי חמאס לישראל דרך המנהרות, הרגו שני חיילים, פצעו שניים וחטפו אחד – גלעד שליט. חמש שנים לאחר מכן שחררה ישראל 1,027 אסירים פלסטינים בתמורה לשחרורו של שליט. האסירים הללו, במצטבר, הרגו לפחות 569 ישראלים. רבים מן המחבלים שהשתחררו בעסקה השתתפו בתכנון מתקפת 7 באוקטובר, ובכללם מנהיג חמאס הידוע לשמצה יותר מכול, יחיא סינוואר. ביוני 2007 תפס חמאס בכוח הזרוע את השליטה בעזה וניתק אותה לחלוטין מן הרשות הפלסטינית.

בעוד חמאס רומס באכזריות את הבדלנים והפורשים מקרב הפלסטינים, הקהילה הבינלאומית המשיכה ללחוץ על ישראל להסתגל למצב. אחרי שנתניהו חזר לראשות הממשלה ב-2009, הוא טען בתוקף ששלטון חמאס בעזה יחליש את הרשות הפלסטינית ויקל את הלחץ הבינלאומי להקמת מדינה פלסטינית. אנשי מחנה השלום בישראל ורוב הדיפלומטים מן המערב גרסו שמתיונות ישראלית תעודד את הפרגמטיות של חמאס. רוברט מאלי, שנחשב לגורו של מדיניות החוץ במפלגה הדמוקרטית האמריקאית, קבע ב-2006 כי "חמאס רוצה שתהיה לו היכולת למשול". מאלי ניצח תכופות על המקהלה שדרשה מישראל "הפסקת אש" בכל פעם שזו הגנה על עצמה.

בינתיים בנה חמאס בסיסים צבאיים מתחת לבתי חולים, צבר נשק רב במסגדים ובגני ילדים והסווה את ההכנות למלחמה מאחורי אמבולנסים, פקידים של האו"ם ומתקנים של אונר"א. בנוסף הוא טיפח גישה חינוכית שלימדה את העזתים, מילדות, לשנוא את "היהודים". הטרור הטוטליטרי שגשג בעזה, בעיקר אחרי שישראל יצאה ממנה. ישראל היססה והטילה מצור בניסיון לעצור את זרם אמצעי הלחימה, אך בו בזמן אפשרה הכנסת ציוד הומניטרי – דלק, מזון, סיוע בינלאומי וכסף מקטאר. חמאס החרים הכול. אחת לזמן מה התפוצצו המתחים לכדי מיני-מלחמות. הרשויות בישראל כינו את ההתנגשויות הללו "כיסוח דשא", בהנחה שתגובת נגד צבאית פה ושם תפעיל לחץ על חמאס, ש"הולך ונעשה פרגמטי יותר".

דוקטרינה זו התפתחה בישראל ברקע הקריאות התמידיות לכיוונה להפסקות אש מצידה בכל פעם שניסתה לפרק את התשתיות של חמאס, בייחוד בשנים 2008-2009, 2012, 2014 ו-2021. אפילו אחרי 7 באוקטובר הכירו מעטים בלבד בקרב קובעי המדיניות האמריקאים בתפקיד שהם מילאו במעגל הזה. הילרי קלינטון, שרת החוץ לשעבר, דווקא קיבלה אחריות. היא הודתה בנובמבר 2023 כי "חשוב לזכור שב-6 באוקטובר הייתה הפסקת אש שחמאס הפר במתקפה הברברית שלו על אזרחים חפים מפשע. [...] חמאס הפר הפסקות אש באופן עקבי במשך שנים".

ישראל גם נכנעה ללחץ הבינלאומי, ואף להנחות שהתבססו על סבירות, כאשר התירה לתושבים עזתים רבים יותר לעבוד בקיבוצים ובמושבים הסמוכים. מספר רישיונות העבודה זינק בין שנת 2021 לשנת 2023 מ-7,000 ל-17,000. היו בקרב העזתים הללו

שסייעו בתכנון מתקפת 7 באוקטובר ואף השתתפו בה בהתלהבות. ובכל זאת, חרף המצור ועל אף הסוד הגלוי שחמאס גונב משאבים, 425 משאיות ו-20 מכליות דלק בממוצע נכנסו מישראל לעזה בכל יום.

בריאיון לערוץ הטלוויזיה "רוסיה היום" ב-8 באוקטובר (שתורגם בידי MEMRI – המכון לחקר תקשורת המזרח התיכון) התפאר בכיר חמאס עלי בִּרְכָה: "גרמנו להם לחשוב שחמאס עסוק בשליטה בעזה ושהוא מעדיף להתמקד ב-2.5 מיליון הפלסטינים [שחיים שם]. וכל אותו הזמן, מתחת לשולחן, חמאס התכוון למתקפה הגדולה הזאת. [...] הדבר שכל פלסטיני משתוקק לו יותר מכול הוא למות מות קדושים למען אללה תוך הגנה על אדמתו. [...] אנחנו התכווננו לזה במשך שנתיים. יש לנו מפעלים מקומיים לכל דבר. יש לנו טילים לטווחים של 250 קילומטר, 160 קילומטר, 80 קילומטר, 45 קילומטר ו-10 קילומטר".

היום רוב הישראלים מבינים כי, למרבה הצער, בדיוק כמו שפלסטינים רבים בגדה המערבית ניצלו את תהליך אוסלו כדי להתחמש, קבוצות הטרור בעזה ניצלו את ההתנתקות כדי ליצור איומים על ישראל. האמריקאים חייבים גם הם לבחון היטב את ה"קונספציה" של המערב. לאחר 18 שנים של זעקות שבר על "כיבוש" ו"מצור", המבקרים מודים שאיכשהו חמאס שלט בעזה. העיתון *The New York Times* תיאר בפרוטרוט את המנהרות המשמשות "בונקרים" ו"מפקדות" ודיווח שהמבוכ התת־קרקעי של חמאס "משתרע על פני רוב שטח עזה שבשליטתם, אם לא על כולו". לשלוט בטרטוריה כשאתה לכאורה "תחת כיבוש" נשמע הגיוני ממש כמו לייבא טונות של אמצעי לחימה כשאתה לכאורה "תחת מצור".

המלחמה בישראל: מה הם חושבים?

בשנת 2014 תקפה ישראל את חמאס בעקבות חטיפה ורצח של שלושה נערים ישראלים בידי מחבלי הארגון. בריאיון עם הסופר הנודע עמוס עוז, איש שמאל גאה, שאל אותו העיתונאי המראיין על ההחלטה הקשה של ישראל לצאת למבצע קרקעי בעזה. עוז ריאיון את המראיין. הוא שאל: "שאלה ראשונה: מה היית עושה אילו השכן שלך ממול היה מתיישב על המרפסת, מושיב את בנו הקטן על הברכיים ומתחיל לירות צרורות לתוך חדר הילדים שלך? שאלה שנייה: מה היית עושה אילו השכן שלך ממול היה חופר מנהרה מחדר הילדים שלו אל חדר הילדים שלך במטרה לפוצץ לך את הבית או לחטוף את המשפחה שלך?".

אחת עשרה שנים חלפו. הדילמות נעשו קשות יותר והשאלות צורבות יותר. אולם ישראלים רבים תולים את האשמה לאסון 7 באוקטובר בכך שלא הצליחו לנטרל את האיומים בעוד מועד. אלנתן לוינשטיין איבד את אחיו הצעיר יונדב, חייל בן 23, שהתחתן ב-7 בספטמבר, נלחם בניר עוז ב-7 באוקטובר ונפל בקרב ב-4 בנובמבר. בדברי ההספד שלו התנצל האח הבכור באומרו ש"הדור שלי" הוא שהיה צריך ללחום את המלחמה הזאת. אלנתן נזכר איך במהלך מבצע "עמוד ענן" ב-2012 הוא וחבריו ציפו כל הזמן להיכנס לעזה, אבל המנהיגים ביטלו פעם אחר פעם את הכניסה הקרקעית. 11 שנים של מחוות והפסקות אש "הומניטריות" העלו פי עשרות מונים את המחיר כשישראל פלשה לעזה אחרי 7 באוקטובר כדי לשקם את תחושת הביטחון של הישראלים.

בנימין נתניהו חזר לראשות הממשלה בתחילת 2009, שנה וחצי אחרי שחמאס תפס בכוח הזרוע את השלטון בעזה. בזיכרונותיו, שהתפרסמו לפני מתקפת 7 באוקטובר, הדגיש נתניהו כי איראן הדאיגה ומדאיגה אותו יותר מחמאס. ב-2014 לחצו עליו שרי הקבינט אביגדור ליברמן ונפתלי בנט לכבוש את עזה, אך הוא התנגד. "את זה אפשר היה לעשות רק תוך כדי הרס מוחלט של עזה, עם עשרות אלפי אזרחים הרוגים", כתב נתניהו. "אחרי מיטוט שלטון חמאס, ישראל הייתה צריכה לשלוט בשני מיליון פלסטינים לזמן בלתי מוגבל". וסיכם: "לא חשבתי שזה שווה את המחיר הכבד של דם וממון".

אחרי אירועי 7 באוקטובר ישראל איבדה יותר מדי "דם וממון" ביום אחד מכדי לסגת שוב. כעת הכריז נתניהו כי "זו מלחמת העצמאות השנייה" ותבע "ניצחון מוחלט" על חמאס.

כעבור זמן, בריאיון ל-*Wall Street Journal*, ניסח נתניהו שלוש מטרות מלחמה. הוא הודה כי "להשיג אותן ייקח חודשים רבים: אחת – למוטט את חמאס; שניים – לשחרר את החטופים; שלוש – להבטיח שעזה לעולם לא תהווה שוב איום על ישראל". המטרה השלישית, לדבריו, תחייב "פירוז ממושך", שאותו רק ישראל תוכל ליישם ולקיים לאורך זמן, ו"דה-רדיקליזציה" – משימה מאתגרת ביותר כשחלק גדול כל כך מן העולם הוא פרו-פלסטיני, ואפילו פרו-חמאס, עד כדי עיוורון. הנשיא ג'ו ביידן תמך במטרות הללו, בעיקר בהתחלה. ב-10 באוקטובר, כשהוא המום מן "הרוע הצרוף [...] [שחמאס] הפיץ בעולם", הגדיר הנשיא הדמוקרטי את חמאס "ארגון טרור [...] שהתכלית המוצהרת לקיומו היא להרוג יהודים". ביידן ציין שהמתקפה "הציפה זיכרונות כואבים ופתחה צלקות מאלפי שנות אנטישמיות ורצח עם שבוצע ביהודים", והצהיר: "אנו עומדים לצד ישראל. ואנחנו נוודא של ישראל יהיה כל מה שדרוש לה כדי לדאוג לאזרחיה, להגן על עצמה ולהגיב להתקפה הזאת". ביידן שלח את נוסאת המטוסים ג'רלד פורד, כלי השיט המתקדם ביותר של ארצות הברית, מצוידת בתחמושת הנחוצה, ואמר לנתניהו: "אילו ארצות הברית הייתה חווה את מה שישראל חווה כעת, התגובה שלנו הייתה מהירה, החלטית ומוחצת". עם זאת הוא שב ואמר כי "ליבו נשבר לנוכח האובדן הטרגי של חיי פלסטינים". הוא הבדיל בין טרוריסטים, התוקפים אזרחים, לבין מדינות דמוקרטיות, שאינן עושות זאת. אלא שלמרבית הצער, כאשר מסתכלים על עזה, ברור לחלוטין שאכן כך נראית "תגובה מוחצת".

ישראל וארצות הברית חלוקות בשאלת "היום שאחרי". ממשלת ישראל התמקדה בהשגת ניצחון במלחמה. אומנם אסטרטגיה זו חיזקה את האחדות לזמן קצר, אבל היא התעלמה משאלות "היום שאחרי" – החל בשאלה איך תוכל ישראל לעבוד אי פעם עם הפלסטינים וכלה בבעיית הגישה של תושבי עזה למזון ולמים, שלא לדבר על בנייה מחדש. ההתחמקות של ישראל יצרה תסכול אצל ביידן והקהילה הבינלאומית. היה לה הפוטנציאל לגרום לכך שמלחמתה העוצמתית תיראה כמו פעולת נקם במקום כהפעלת כוח מרוסן וחתיירה ליציבות גם למען הפלסטינים; לא רק למען הישראלים.

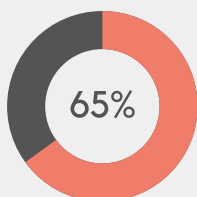
בדרך זו הפגינה ישראל גם הפעם יותר תחכום טקטי בשדה הקרב מאשר חשיבה אסטרטגית וגיבוש של דרכי יציאה מן המבוי הסתום.

הטנקים של צה"ל לא התגלגלו לתוך עזה ב-8 באוקטובר. היות שישראל חששה ממלכודות, היא הפציעה תחילה מטרות מן האוויר ובד בבד גייסה כוחות מילואים והכינה אותם לכניסה הקרקעית. ישראל הקריבה יתרון צבאי כדי להמעיט באובדן חיי אזרחים: היא הודיעה על מהלכי הפתיחה הצפויים שלה ויעצה ל-1.1 מיליון עזתים לעזוב את בתים ולפנות דרומה. חיילי צה"ל הפיצו יותר מ-1.5 מיליון כרוזים, ביצעו 6 מיליון שיחות טלפון ושלחו 6 מיליון מסרונים אזהרה לתושבי עזה. מאמציה של ישראל להציל חיים בשטח אויב

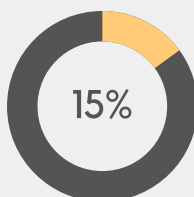
היו חסרי תקדים, וכזה היה גם הסיוע ההומניטרי שהיא דאגה לספק לאויב שזה עתה טבח באזרחיה. צה"ל עשה הפוגות סדורות של ארבע שעות בלחימה, הפיץ מפות מפורטות ויצר מסדרון מילוט לטובת האזרחים, שמחבלים מחופשים ניצלו אותו. ג'ון ספנסר, רב-סרן בדימוס בצבא ארצות הברית וחוקר לוחמה עירונית באקדמיה הצבאית וסט פוינט, התפעל: "שום צבא בתולדות הלוחמה העירונית לא עשה זאת מעולם".

מוות של אזרחים בעיתות מלחמה: עלייה מצערת

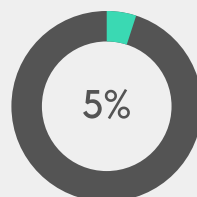
העלייה ב"מלחמות כוללות" במאה ה-20 והמספר הגדול של מדינות טרור קטנות במאה ה-21 הביאו את המלחמה משדות הקרב הרחוקים אל העורף. שיעור ההרוגים מקרב האזרחים (שאינם חיילים) בעת מלחמה:

מלחמת העולם השנייה

מלחמת העולם הראשונה

המאה ה-19

היום, לפי הערכות האו"ם, נהרגים בלוחמה עירונית בין 9 ל-10 אזרחים על כל חייל אחד.

בזמן מלחמת המפרץ (אוגוסט 1990-פברואר 1991)

היה היחס בין הרוגים אזרחים לחיילים 7 ל-1.

בזמן המלחמה בעיראק (2003-2011), **היחס נע, תלוי בהערכות**

המשתנות של מספר האזרחים המתים, בין 2 ל-1 ובין 10 ל-1.

לנוכח העובדה שחמאס מוטמע עמוק כל כך בלב תשתיות אזרחיות, מספר האזרחים שצה"ל הרג על כל מחבל, שובר לב ככל שיהיה, נמוך במידה מרשימה.

על פי הערכות מומחים מטעם האו"ם, בלוחמה עירונית נהרגים בדרך כלל 10 אזרחים על כל חייל אחד. ישראל, בלחימה בתוך שטח עירוני צפוף ותלת-ממדי, הצליחה ליצור יחס נמוך בהרבה. אין ספק שמספר ההרוגים, ובהם אלפי נשים וילדים, הוא מחריד. ובכל זאת, המלחמה חשפה את המשמעת, את הדיוק ואת ערכי המוסר של הצבא הישראלי.

כצפוי, אהדת העולם לישראל התפוגגה במהירות. אחת מנקודות המפנה הבולטות אירעה ב-17 באוקטובר, לאחר שחמאס טען שישראל הפציצה את בית החולים הערבי אל-אהלי בעזה והרגה 500 איש. אילו היה הדיווח הזה נכון, ציינו כתבים ותיקים, היו נדרשים כמה ימים כדי לספור 500 גופות מתחת להריסות של בניין ישן בגובה שש קומות. לאחר שישראל הוכיחה כי הפיצוץ נגרם משיגור כושל של רקטה שנורתה מעזה ונחתה במגרש חניה ליד בית החולים, הקטין חמאס את מניין הגופות המדווחות. אבל הנזק התדמיתי לישראל כבר נעשה, ומספר האזרחים ההרוגים במלחמה המשיך לגדול, אף שחמאס מנה בין המתים ה"חפים מפשע" יותר מ-17,000 מחבלים ולפחות 5,000 מקרים של מוות טבעי.

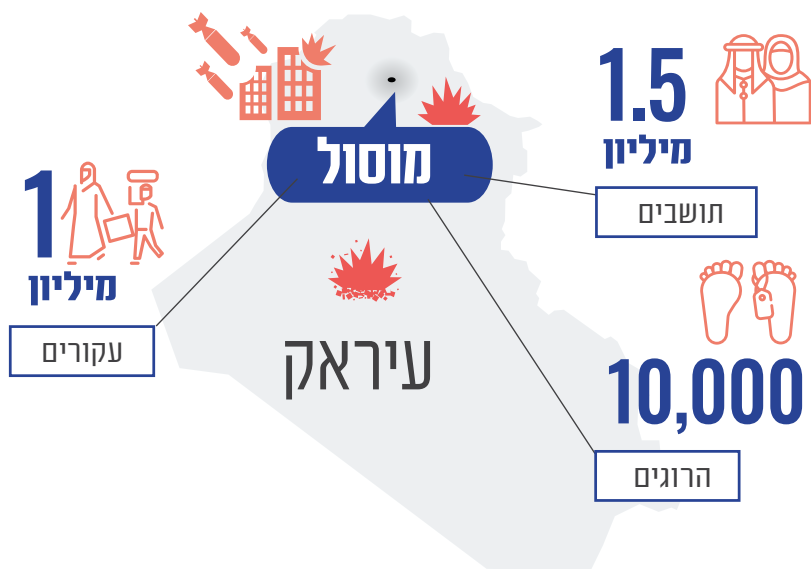
תאוריית המלחמה הצודקת מגדירה הן את "הזכות לצאת למלחמה" והן את "ההתנהגות הראויה במלחמה". אחרי שהותקפו ללא רחם בבתיהם, רוב הישראלים הסכימו ביניהם שכל מקרה מוות, כל הרוג, כל שיבוש של החיים מאז 7 באוקטובר, הם באשמתו של חמאס. בספרו "מלחמות צודקות ולא צודקות" כתב הפילוסוף מייקל וולצר על מה שהוא כינה "סולם נע", והסביר כי "ככל שהמלחמה צודקת יותר, כך הזכות לצאת אליה גדולה יותר"; יש שיוסיפו לכך: וגם הזכות להפעיל כוח רב יותר.

הסוגיות הנוגעות להתנהגות ראויה מעורפלות יותר, בייחוד בלחימה בשטח עירוני. צבאות מוסריים מבחינים בין אזרחים לחיילים, שומרים על פרופורציות ותוקפים רק על מנת לקדם את האסטרטגיה הצבאית. אבל הדילמות המוסריות אינן פוסקות. יונדב לוינשטיין ז"ל, לדוגמה, נהרג מידי צלף שהגיה מתוך בית דירות שישראל לא שיטחה. האם אחריותו המוסרית של צה"ל הייתה להגן על דיירי הבניין, שרבים מהם היו עוינים, או על יונדב וחבריו לנשק? ובכל זאת תקפו רבים ברחבי העולם את ישראל על הפרת כללי הציוויליזציה, והם עשו זאת בלי לצפות מחמאס שיפעיל אמות מידה התנהגותיות כלשהן. ישראל סברה שהיא פועלת כפי שכל מדינה דמוקרטית הייתה פועלת, וכפי שהרבה מדינות אכן פעלו. אך בה בעת מצפים ממנה להתנהג על פי אמות מידה ששום מדינה דמוקרטית לא הייתה יכולה לעמוד בהן בנסיבות דומות. מדינות דמוקרטיות הפעילו בעבר כוח אש נוראי נגד אויבים נוראיים. בשנת 2016, בתקופת כהונתו של הנשיא ברק אובמה, תקפה הקואליציה בהובלת ארצות הברית קבוצות טרור של המדינה האסלאמית (דאעש), ובתשעת חודשי הלחימה לשחרור מוסול נהרגו לפחות 10,000 בני אדם. שלא כמו תושבי עזה מול חמאס, רוב האזרחים שם התנגדו לדאעש. ארצות הברית של אובמה המעיטה תחילה בהערכת "הנזק ההיקפי", עד שהוכרחה להכיר בו.

הנשיא ברק אובמה הגדיר בבירור כי בראש סדר העדיפויות של ארצות הברית עומדים חיי אמריקאים. "אנחנו במלחמה נגד ארגון שהיה הורג היום כמה שיותר אמריקאים לולא היינו בולמים אותם", אמר. "כך שזו מלחמה צודקת; מלחמה שנפתחה באופן מידתי, כמוצא אחרון ולצורכי הגנה עצמית". הוא אמר שאובדן חיי אזרחים הוא "טרגדיה קורעת

לב", וסיכם כי "שישיבה בחיבוק ידיים מול רשתות טרור הייתה מזמינה הרבה יותר אבדות של אזרחים. [...] כך שישיבה בחיבוק ידיים היא לא אופציה".

הקרב על מוסול - השוואה

בחודשים אוקטובר 2016-יולי 2017 חברה קואליציה בהובלת ארצות הברית לכוחות עיראקיים כדי לסלק את דאעש - ארגון המדינה האסלאמית - מן העיר מוסול, המאכלסת 1.5 מיליון נפש. הג'יהאדיסטים התעמרו קשות באוכלוסייה ומילאו את העיר במוקשים, במנהרות ובמטענים ממולכדים. במהלך תשעה חודשי לחימה נעקרו מבתיהם יותר ממיליון בני אדם, רובם עוינים את דאעש, ולפחות 10,000 אזרחים נהרגו; הערכות מסוימות מדברות על 40,000.

הישראלים גאים כתמיד על טוהר הנשק שלהם, המשקף את החלום הציוני של הבאת הנפש היהודייה לכדי שלמות ותיקון העולם אגב הגנה על חיי יהודים. צבאות רבים של מדינות דמוקרטיות לומדים מישראל את תורות המוסר וההבלגה שלה מול אזרחים. הציפייה שישראל תיאבק באיפוק באויב חסר כל ערכי מוסר ששום דמוקרטיה אחרת לא הייתה מסכימה לקבל איננה אלא מוסר כפול שמלבה את התעמולה הערבית זה עשרות שנים לעשות דה־לגיטימציה לישראל.

מבקרית של ישראל, בניסוחים שהדהדו השמצות אנטישמיות עתיקות יומין על כוחם ורשעותם של כל היהודים, התעלמו מן העובדות שחמאס תקף את ישראל ושיחזבאללה פתח אז בהפגזות עליה מצפון. זהו דפוס מוכר. כאמור, ישראל יצאה מעזה ב-2005. בעימותים החוזרים ונשנים, בייחוד מאז שחמאס השתלט על עזה ב-2007, ישראל לא חדלה להמציא טכניקות כדי להילחם בתוך הערים באופן מוסרי ככל האפשר. צה"ל פיזר כרוזים, שלח מסרונים ופיתח את נוהל "הקש בגג", שלפיו מזהירים תחילה את דיירי הבניין שסומן כמטרה, אחר כך יורים טיל קטן בסמוך לבניין, ורק אז מפילים עליו פצצה. ישראל ייפתה את כוחם של טייסים ומפעילי רחפנים לבטל משימות לגיטימיות במקרה שיש חשש להרג אזרחים רבים מדי. היא איבדה לא פעם את גורם ההפתעה משום שהשתדלה לנהוג באופן מוסרי. בתוך כך היא ספגה גינויים מבחוץ.

מאז שיצאה מעזה נהגה ישראל באיפוק והפגינה סבלנות גם במצבים בלתי נסבלים, וכל אותה עת הרחיב חמאס את ארסנל הנשק שלו. כעת, סוף סוף – ובלי להכחיש את המורכבות, ואגב הכרה בכך שההצדקות הן מכוערות והפעולות לא פעם מכוערות עוד יותר – ישראל פעלה בהחלטיות.

דבר דומה קרה בלבנון: מלחמת לבנון השנייה ב-2006 הסתיימה כשמועצת הביטחון של האו"ם קיבלה את החלטה 1701, שקראה להפסקת אש ואסרה על חיזבאללה להכניס נשק מדרום לנהר הליטני, כ-29 קילומטרים צפונית לגבול ישראל. אף על פי כן צבר חיזבאללה מאז יותר מ-150,000 טילים ומילא את דרום לבנון ברוצחים מאומנים המוכנים לפלוש לישראל. הללו התחילו בירי יומיומי לעברה וגרמו הרס אדיר. הדיפלומטים התנערו מאחריותם לקריאות הקודמות שלהם להפסקת אש ואף המעיטו בערכם של האיומים מצד חמאס וחיזבאללה. לפעמים מלחמה היום היא הדרך היחידה להגיע לשלום מחר.

למרות הוויכוחים הנוקבים בענייני טקטיקות, אסטרטגיות ומטרות המלחמה, הישראלים הבינו כי חמאס הוא ש"התחיל", וכך גם חיזבאללה, וכי אז הצטרפו הפרוקסי של איראן, החות'ים, וכמובן המניפולטורית הגדולה בעולם המושכת בחוטים, הלוא היא איראן. רוב הישראלים הסכימו שישראל שאחרי 7 באוקטובר צריכה להיות הרבה יותר יוזמת והרבה פחות סובלנית לגבי צבירה מסיבית של אמצעי לחימה ליד הגבולות שלה, ובטח כלפי אויבים שוירים עליה טילים, מקרוב ומרחוק.

עם כל הלחץ שהופעל על ישראל ככל שנמשכה המלחמה, ולמרות ההתקפות חסרות הפרופורציה עליה באו"ם ובפורומים בינלאומיים אחרים, ישראל נהנתה גם מתמיכה בינלאומית מרשימה ברגעים מכריעים. ארצות הברית לבדה העבירה לה סיוע בשווי של יותר מ-23 מיליארד דולר, ובכלל זה 57,000 פגזים ארטילריים, 36,000 פגזי תותחים, 20,000 רובי סער מסוג M4A1, 14,000 טילי נ"ט ו-8,700 פצצות מסוג MK-82 במשקל 225 ק"ג. וכשאיראן המטירה טילים על ישראל ב-13 באפריל וב-1 באוקטובר 2024,

התייצבה לימינה של ישראל קואליציה נכבדה, כולל סעודיה, ירדן, מדינות באירופה ומדינות הסכמי אברהם. התגייסות זו שלחה מסר גלובלי רב עוצמה לרודנים הטוטליטריים המאיימים על יציבות העולם, על נתיבים ימיים בינלאומיים ועל ישראל.

בדומה לכך, בסתיו 2024 נתנה הקהילה הבינלאומית לישראל חופש פעולה נרחב לריסוק חיזבאללה ולפירוק צבא סוריה אחרי נפילתו של משטר אסד. ישראל התאפקה במשך חודשים כשחיזבאללה לא חדל להפגז את הצפון וכאשר התגברו החששות שהארגון ישתמש ב-150,000 הטילים שהיו ברשותו כדי לפגוע בבניינים רבי קומות בתל אביב ובתחנות חשמל מרכזיות וכדי לגרום להרוגים רבים. ואז, ב-17 בספטמבר, התפוצצו אלפי ביפרים בידיהם של אנשי חיזבאללה והרגו או פצעו רבים מהם. היה זה מבצע מתוחכם, ג'יימס־בונדי באופיו ומוסרי להפליא. המוסד עשה בעוד מועד ניסויים בחומרי הנפץ כדי לוודא שרק מי שמפעיל את הביפר ייפגע. אחר כך פתחה ישראל במתקפה הנרחבת שרבים חיכו לה, חיסלה שורה של מנהיגי חיזבאללה והשמידה מחסני נשק ומוקדי פיקוד ושליטה. בתוך שישה שבועות היה חיזבאללה מרוסק.

מבצע יוצא דופן זה, לצד המערכה הנמשכת בעזה ופעולות התגמול של ישראל נגד איראן, יצרו אפקט של סיר לחץ ברחבי המזרח התיכון. לא זו בלבד שישראל החזירה לעצמה את ההרתעה – ואת המוניטין שלה – אלא שבאופן לא צפוי היא גם סיפקה טריגר לקריסת הדיקטטורה הסורית, שהייתה אחראית להרג של מאות אלפים מאזרחיה שלה.

עם השתלשלות אירועים זו – החלשת חמאס, השפלת חיזבאללה, והתמוטטות סוריה של אסד – יכלה ישראל ביוני 2025 לדכא את תוכניות הגרעין והטילים הבליסטיים של איראן, ולהאיר את הרוע של המשטר האיראני וחולשתו הצבאית.

רוב הישראלים מצטערים על הדברים שילדיהם נאלצו לעשות כדי לבסס מחדש את תחושת הביטחון ברחבי הארץ. אבל הם הבינו שהמלחמות שאחרי 7 באוקטובר הן מלחמות אין־ברירה. בלי להתנצל, ואם צריך גם בלי לחכות לאישור מהמערב, ישראל החליטה לעשות את כל מה שהיא חייבת לעשות כדי לשים קץ למצב החירום הקיצוני שגרמה מתקפת חמאס.

בסופו של דבר, הישראלים חייבים להילחם באופן מוסרי ככל האפשר כדי להרגיע את מצפונם שלהם, לא כדי לרצות את העולם. המשימה העיקרית של צה"ל נותרה בעינה: לנצח במלחמה על ידי סילוק חמאס והחזרת ההרתעה לכל שאר החזיתות. ועדיין, במלחמה הצודקת הזאת, המחויבות המוסרית של כל חייל וחיילת היא "למלא את תפקידם", כלומר להגן על עצמם, על חבריהם ועל מולדתם מפני אויבי ישראל, מצפון ומדרום.

המוסריות של ישראל: חוות דעת של מומחה צבאי

”האמת היא שישראל מילאה בקפדנות אחר חוקי הסכסוך המזוין ונקטה צעדים רבים למניעת אבדות אזרחיות, למרות האתגרים העצומים.

“

400

קילומטרים של מנהרות

30,000

מחבלי חמאס

צה"ל נלחם נגד למעלה מ־30,000 לוחמי חמאס שהתחפרו ביותר מ־640 קילומטרים של מנהרות הגנתיות והתקפיות שהוטמעו בתוך מתחמים אזרחיים או מתחתיהם, כולל בריכוזי אזרחים ובאתרים מוגנים כגון בתי חולים, מסגדים, בתי ספר ומתקנים של האו"ם בערים.

"בסיכומי של דבר, השוואות למקרים קודמים בעבר או בימינו מדגישות את העובדה שאין כמעט דרך להביס אויב מבוצר בלי לגרום להרס, אפילו אם מיישמים את כל אמצעי הזהירות ונענים לכל מגבלות השימוש בכוח הנדרשות על פי חוקי המלחמה"

(ג'ון ספנסר, מומחה ללוחמה עירונית, בשבועון *Newsweek*, 12 בפברואר 2024)

תגובת הנגד: מה הם חושבים?

ביום 7 באוקטובר 2023 חשו רוב יהודי העולם כי קרביהם מתהפכים. הם הזדהו מייד עם הישראלים הנאבקים על חייהם, והרוע הצרוף שצולם והופץ ברשתות העלה ביזכרונם אלפי שנות היסטוריה יהודית. את הידיעה הזאת - ואת ההזדהות הזאת - אפשר לכנות "רגע של עמיות".

יהודים ותומכי ישראל רבים אחרים נרתמו למשימה. הם שלחו הודעות לקרובים ולחברים ישראלים; הם גלשו ברשת בלי הרף ועקבו אחר החדשות כאחוזי דיבוק; הם גייסו כספים - בארצות הברית לבדה גויסו בחודש אוקטובר יותר ממיליארד דולר; הם הפגינו, ובין השאר הם הצטרפו בנובמבר להפגנה הפרוישראלית הגדולה ביותר אי פעם - 290,000 איש ואישה. היו בהם שאיבדו עוקבים או חברים באינסטגרם ובשאר הרשתות החברתיות. צעירות וצעירים יהודים, כך דווח ב־*New York Times*, החליטו להינשא בטקס יהודי או להוליד ילד נוסף כדי לעזור למלא את מקומם של 1,200 הנרצחים. לאקטיביזם הזה, לנקיטת היוזמה, להתנגדות לשנאת יהודים, אפשר לתת את השם "רגעים של ציונות".

גם הישראלים חוו רגעי ציונות דומים: הסולידריות התגבשה יחד עם ההבנה שהלהט הקנאי של הרוצחים מופנה גם נגד יהודים, לא "רק" נגד ישראלים. התנועות הציוניות בישראל קמו מייד להדוף את המתקפה; אנשיהן השיבו מלחמה בגבורה ובנחישות רוחנית וצבאית כאחת. אבל אצל יהודי התפוצות התגברה בהדרגה התחושה שהם לכודים בין שלושה כוחות רבי עוצמה. ראשית, ישראל לחמה נגד מקבץ אויבים קשוחים ואכזריים, ובכללם גם חיזבאללה בצפון, המחבלים הפלסטינים בשטחים ואיראן, המרוחקת 1,600 קילומטרים מישראל. יהודים רבים מצאו את עצמם תקועים בטרומת 7 באוקטובר בשעה שמספרי האבדות בישראל הולכים וגדלים וחמאס ממשיך להחזיק בחטופים ולהתעלל בהם. שנית, המלחמה בעזה הייתה קשה, עקובה מדם, שוברת לב. הפעולות שישראל עשתה, גם אם עמדו בסטנדרטים של צבאות דמוקרטיים בעולם, נראו בתקשורת חסרות רחמים, וקשה היה להצדיקן. ושלישית, הכיסוי התקשורתי האובססיבי של עזה, לצד ההפגנות הפרו-פלסטיניות העקביות, יצרו סופת ציקלון מתחסדת של האשמות, הפרזות, שקרים, שיפוטיות זדונית והתנכרות גורפת בניסיון להציג את ישראל, את הציונים ואת כל היהודים, ואף את תומכיהם, כמסוכנים.

מן הפן האובייקטיבי, המלחמה בעזה משכה את תשומת הלב באופן לא פרופורציונלי. ה-*New York Times*, למשל, פרסם בתשעת החודשים הראשונים של המלחמה 6,656 מאמרים בנושא. לשם השוואה – בתשעת החודשים שארצות הברית הובילה את הקרב לשחרור מוסול בשנים 2016-2017 פרסם העיתון 80 מאמרים; על מלחמת תיגראי באתיופיה, שגבתה 600,000 קורבנות בתוך שנה, הוא פרסם 198 מאמרים; ובמהלך 13 השנים הראשונות של מלחמת האזרחים בסוריה הוא פרסם 5,434 מאמרים בנושא. ניתוח שנעשה על כלי תקשורת בכל העולם באמצעות כלי הבינה המלאכותית "Microsoft Copilot" מצא בין 50,000 ל-70,000 מאמרים בנושא עזה בתקופה של תשעה חודשים, לעומת 1,000 מאמרים בנושא מוסול בפרק זמן זהה.

הרוב הדומם תומך בישראל, בייחוד בהתחלה

רוב האמריקאים התקבצו מייד סביב חבריהם היהודים, מדינת ישראל הפצועה והנשיא ג'ו ביידן. בסקר שערך המכון "הרווארד קאפס האריס" (Harvard CAPS Harris) בדצמבר 2023 נמצא כי 73% מן האמריקאים הגדירו את הטבח של חמאס בישראלים "רצח עם", 84% סברו שהמתקפה ב־7 באוקטובר הייתה "מתקפת טרור", ו־81% השיבו כי בסכסוך הנוכחי הם תומכים בישראל ולא בחמאס. באופן מפתיע, במאי 2024 עדיין סברו 69% מהמשיבים כי "ישראל משתדלת להימנע מלהרוג אזרחים" בעזה, ממצא שמפריך את ההגזמות בתקשורת שציירו את מאבקה של ישראל להגנה עצמית כ"אכזרי". המספרים שנמצאו בסקרים אלה עולים בקנה אחד עם סקרי מכון גאלופ לאורך 20 שנה, שהראו תמיכה עקבית של בין 70% ל־80% בישראל, גם בתקופות שהכותרות בתקשורת זעקו עד השמיים.

האמריקאים התייצבו לימין ישראל מחוץ לחוף. ג'ון קירבי, דובר הבית הלבן והמועצה לביטחון לאומי, השתנק ב־9 באוקטובר בעת שידור חי ב־*CNN* כשדיבר על תמונות הרצח והאונס שראה. מספר שיא של 425 חברי וחברות קונגרס קידמו החלטה התומכת ב"זכותה של ישראל להתגונן מול המלחמה הברברית שארגון חמאס וטרוריסטים אחרים פתחו בה". כעבור שישה שבועות נאלמו דום עשרות סנטורים כשצפו ב"סרט הזוועות" שהפיק דובר צה"ל, שמראה את מרחץ הדמים שביצעו הפלסטינים. היו בהם שנמלטו בדמעות מחדר הצפייה. עם תמיכה שכזאת, הזרם הקבוע של משלוחי נשק מארצות הברית לא פסק ואפשר לישראל להמשיך במלחמה.

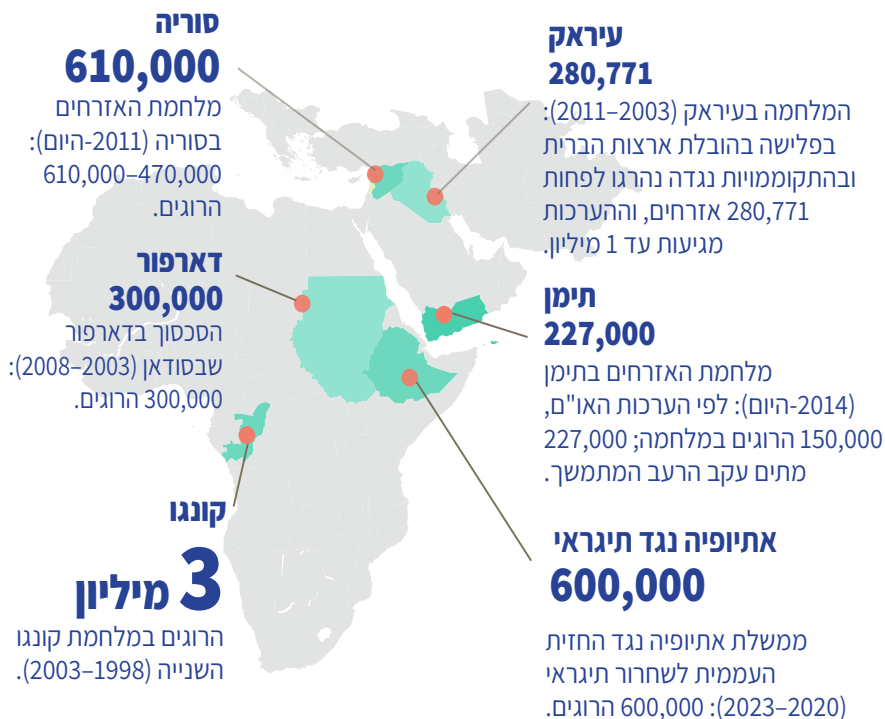
הזמרת מדונה הביעה זעזוע עמוק במהלך הופעה שלה בלונדון: "אני נכנסת לרשתות החברתיות ובא לי להקיא. אני רואה ילדות נחטפות על אופנועים, תינוקות שראשיהם נערפו, ילדים שנורו ונהרגו בפסטיבל למען השלום". היא העלתה לאינסטגרם סרטון של הפלישה והצהירה: "ליבי יוצא אל ישראל" ו"אני יודעת שזאת עבודה של חמאס". למעלה

מ־700 שחקנים, מפיקים ותסריטאים בהוליווד, ובהם ג'רי סיניפלד, ג'יימי לי קרטיס, איימי שומר ודברה מסינג, הביעו הזדהות עם ישראל. בניו יורק צולמו שני פועלי בניין לא־יהודים שהזדהו כאמריקאים גאים מתעמתים עם דייר שקרע כרזות של תמונות חטופים. הסרטון הפך לווראלי.

מיעוט קיצוני מכפיש את ישראל

ששת הסכסוכים עם שפיכות הדמים הנוראה ביותר מאז שנת 2000

ארגון אוקספם הבריטי (Oxfam) ואחרים קוראים למלחמה בעזה "הסכסוך הקטלני ביותר במאה ה־21". למרבה הצער, קביעה זו רחוקה מהאמת, אם כי רוב המספרים שלהלן הם אומדנים בלבד.

חרף כל המוזכר לעיל החל לגאות בכל העולם גל אנטישמי נגד ישראלים, יהודים ותומכיהם. בריונים פרו־פלסטינים פשטו על בתי כנסת, על בתי ספר, על מתקנים של הפדרציות היהודיות ואפילו על מסעדות פופולריות שמגישות אוכל ישראלי. הזמרת מדונה נאלצה

לתגבר את האבטחה שלה בגלל איומים של אנטי-ציונים. מספר התקריות מסוג התקפות אישיות על יהודים אמריקאים ופשיטות ונדליסטיות על מוסדות יהודיים זינק אחרי 7 באוקטובר ב-337% בתוך חודשיים.

קבוצה קטנה ומאורגנת היטב של אנטישמים אנטי-ציונים השתלטה על הכותרות. מדובר בבעיה מבנית: קיצונים תופסים את תשומת הלב. יש פער במידת הלהט. יותר מדי פרו-ישראלים הגונים וחרוצים במערב נותרים פסיביים. בגלל הרוב הדומם הזה, קל מדי להתעלם מן הקונצנזוס הדו-מפלגתי בארצות הברית על כך שישראל מחזיקה באותם ערכים המאפיינים מדינות דמוקרטיות מערביות וחולקת עימן את אותם אינטרסים, אותם אתגרים, אותם אויבים ואותו גורל משותף.

הזמן החולף ומניין ההרוגים הפלסטינים גבו את מחירם. עם כל שבוע נוסף שחלף, התמונות המדממות וחוסר הסבלנות הגובר בעולם ייבשו, אפילו בארצות הברית, את התמיכה בישראל. ההרס העצום בעזה, הכיסוי הבלתי פוסק בתקשורת, המתח הגובר בין הנשיא ביידן לראש הממשלה נתניהו והדילמות הבלתי אפשריות שניצבו בפני ישראל – כל אלה שינו את השיח והשחירו את שמה הטוב של ישראל. היהודים נבגדו בארבע צורות שונות: ההנאה הבריונית של הקיצונים; שתיקת הפמיניזם המאורגן; הבלבול המוסרי של הליברלים הלא-ליברליים; וההפרעה האטמוספירית הגדולה מכולן, שהגבירה את סופת הציקלון המתחדשת – המוסריות בשלט רחוק של מי שמוגנים היטב מפני הדילמות הקשות של ישראל. זהו המוסר הכפול-המשולש: הפנאטים הללו בגדו ביהודים (גם הפעם), ברעיונות הליברליים, ואף בעצמם, בעצם זהותם.

ההנאה הבריונית של הקיצונים

אכן, התמונות של פלסטינים הרוגים מחרידות, והנימוקים המצדיקים את שיטות הפעולה של ישראל לא אלגנטיים. אלא שרבים מן המבקרים התחילו לחבוט בישראל כבר ב-7 באוקטובר, כשהגופות עדיין לא התקררו. החדווה של החובטים חשפה שנאה לישראל על מה שהיא, לא על מה שהיא עושה, והסיטה את הדיון מן הטקטיקות של ישראל אל עצם קיומה.

ב-8 באוקטובר השתתפו מפגינים מהארגון "הסוציאליסטים הדמוקרטיים של אמריקה" במצעד מחאה וקראו בו כי "התנגדות היא מוצדקת כשאנשים נמצאים תחת כיבוש". מפגינים רמסו את דגל ישראל והניפו שלטים שצוירו עליהם צלבי קרס, ובכך מיזגו יחד אנטישמיות ואנטי-ציונות בדיוק כמו שעשו העזתים. אחרים צעקו את המספר "700" – ההערכה הראשונית של מספר המתים היהודים – בעודם מחווים באצבעותיהם על צווארם תנועה של עריפת ראש.

חיזבאללה

חיזבאללה הוא גם מפלגה פוליטית של השיעים בלבנון וגם ארגון טרור צבאי. נוסד רשמית ב־1985, בעקבות מלחמת לבנון הראשונה שפרצה ב־1982. פירוש השם הוא "מפלגת האל".

לארגון בהנהגת חסן נסראללה השפעה פוליטית רבה בלבנון, והוא נלחם בישראל ללא הרף, בפרט בשנים שצה"ל שהה בלבנון, עד לשנת 2000, ובמהלך מלחמת לבנון השנייה ב־2006.

המלחמה ב־2006 הסתיימה בהסכם הפסקת אש, לאחר שמועצת הביטחון של האו"ם קיבלה את החלטה 1701, שקראה לפרק את חיזבאללה מנשקו וליצור שטח מפורז מגבול ישראל עד נהר הליטני. **חיזבאללה התעלם מן ההסכם.**

חיזבאללה צבר **מעל 150,000 טילים**, רבים מהם ארוכי טווח, ואימן צבא טרור של בין 50,000 ל־100,000 לוחמים, בעזרת סיוע כספי ולוגיסטי אדיר ממדיים מאיראן.

חיזבאללה התחיל להפגیز את ישראל ב־8 באוקטובר 2023. **הוא הרס בצפון הארץ יותר מ־500 בתים וכפה על 80,000 ישראלים להתפנות מביתם.** באמצע ספטמבר 2024 כתשה מתקפת הנגד של ישראל את הארגון והנהגתו.

אקדמאים למיניהם הכריזו שהם "נלהבים ביותר" לנוכח האירועים ה"מדעימים", והיו אף שצהלו באומנם כי "כך נראית דה־קולוניזציה". יותר מ־30 ארגוני סטודנטים באוניברסיטת הרווארד הודיעו ש"המשטר הישראלי אחראי באופן בלעדי לכל האלימות המתגלגלת". "דה־קולוניזציה היא לא מטפורה", הטיפו באוניברסיטת ג'ורג' וושינגטון ה"סטודנטים למען צדק בפלסטין". "כל הפלסטינים הם אזרחים גם אם הם אווזים בנשק. כל המתנחלים הם תוקפנים, חיילים וכובשים גם כשהם נמצאים בשקט על החופים הכבושים שלנו".

כך נפתחו חודשים של מחאות, שלעיתים קרובות הופנו נגד יהודים, נגד אתרים יהודיים וגם נגד סמלי תרבות פטריוטיים בארצות הברית. בווינינגטון הבירה ריססו מפגינים צבע אדום על אנדרטת לינקולן (ה-*Washington Post* לא טרח אפילו לדווח על כך). בחג המולד הם חסמו את התנועה לנמלי התעופה JFK בניו יורק ו-LAX בלוס אנג'לס, וכשהחות'ים בתימן התחילו לתקוף ספינות ישראליות ואחר כך אוניות תובלה של מדינות אחרות, הם צעקו: "Yemen, Yemen, make us proud, turn another ship around!" ("תימן, תימן, תני לנו סיבה לגאווה, סובבי לאחר עוד ספינה!")

פעילי "הוועד נגד מלחמה בשיקגו", כמי שחיים ביקום מקביל, הרחיקו לכת עד כדי כך שכאשר איראן שיגרה 320 טילים על ישראל, הם הריעו וצעקו בפרסית: "מוות לאמריקה!" ו"מוות לישראל!". צעירה אחת הסבירה לכתב ה-*Free Press*: "איראן ותימן וחזבאללה, הם כולם [...] חלק מציר ההתנגדות, משום שהאויבות הן ישראל וארצות הברית".

רבים מן הבריונים נעשו אלימים. אחד מהם דקר אישה בליון שבצרפת; אחרים ירו על בתי ספר יהודיים במונטריאול; בלוס אנג'לס היכה מרצה פלסטיני למדעי המחשב אדם שהפגין בעד ישראל והפיל אותו ארצה. האיש מת מפצעיו; בניו אורלינס ניסה מפגין לשרוף את דגל ישראל, ובמהלך התגרה שהתפתחה שברו מפגינים פלסטינים את אפו של סטודנט יהודי. נטלי מנדלסון, שסייעה לקורבן, אמרה בזעזוע: "היה לי דם יהודי על הידיים, וזה משהו שבחיים לא חשבתי שיקרה לי".

שתיקת הפמיניסטיות

ב-6 באוקטובר הניחו מן הסתם רוב המנהיגים היהודים שהזהות הפמיניסטית מעסיקה את רוב הצעירות בקהילה יותר מן הקשר של יהודים צעירים לישראל. ובכל זאת, ב-7 באוקטובר הרגישו יהודים רבים שגללו את עמודי החדשות מותקפים אישית והתגייסו למאבק. שלא כמוהם, פמיניסטיות רבות שתקו.

בהדרגה החלו נשים לגנות את האירוע הנרחב, המתקשר מטעם עצמו, של אלימות מגדרית. ואולם הקהילה הפמיניסטית הרשמית שמרה על דממה לא-מצפונית בעליל. חודשיים חלפו עד שהארגונים "נשות האו"ם" ו"הורות מתוכננת" השמיעו את קולם. ארגון הנשים הלאומי האמריקאי NOW הוציא רק ב-30 בנובמבר 2023 הודעת גינוי כללית לאלימות מינית אך לא הזכיר בה את חמאס.

לשם השוואה, במאי 2021, כשישראל התגוננה שוב מפני מתקפות חמאס במבצע "שומר החומות", יותר מ-120 פקולטות ללימודי מגדר הוקיעו את המדינה היהודית. כעבור שנתיים, אך שתרבות האונס הפלסטינית נראתה היטב בתמונות של מעשי האונס שביצעו מחבלי חמאס, ואף שארגוני הנשים מלמדים "להאמין לקורבנות", שום פקולטה מן הפקולטות הללו לא הגנה אפילו על אישה אחת שנאנסה באכזריות. בלונדון קראו שלטי מחאה שבורי

לב: "METOO – UNLESS YOU'RE A JEW" ("[תנועת] מי טו – אלא אם את יהודייה"). היו מי שתחת לחץ אפילו הטילו ספק בעדויות - חרף שפע הראיות של נשים שהופשטו מבגדיהן, של אגני ירכיים שבורים, של איברי מין שהושחתו ושל מכנסי ג'ינס ספוגים בדם. אין ספק שהדרישה להשחיר את פניה של ישראל הייתה גדולה כל כך עד כי היא גרמה להתעלמות מקורבנות האלימות המינית השיטתית.

המחבלים האנוסים, בכך שבחרו לתקוף נשים, ניסו להפשיט את כבודן מעליהן. ואילו את הגברים היהודים הם ניסו להשפיל בכך שהתייחסו אליהם כאל חסרי אונים שאינם מסוגלים אפילו להגן על הנשים והילדים שלהם. "אי-אפשר לטאטא אל מתחת לשטיח את סבלן של הנשים והנערות הישראליות, כפי שהעולם כה להוט לעשות", כתבה הפרופסור למשפטים סוזן אסטריץ'. "מי מתייחס ככה לנערה צעירה? איך מספרים להורים שלה שאלה היו הדקות האחרונות בחייה? [...] ומה העולם אומר לישראל – תפסיקו להילחם? תעברו על זה בשתיקה? זה מה שאתם הייתם עושים?"

הבלבול המוסרי המתמשך של הליברלים הלא-ליברליים, בעיקר באוניברסיטאות

אף כי ההתקפות האלימות ביותר נגד יהודים הגיעו לכותרות, הבריונים היו קבוצה שולית וקטנה יחסית. מטריד הרבה יותר היה לחזות בפרוגרסיבים, שיהודים רבים ראו בהם בעלי ברית טבעיים, מדברים בשפה רפה על הזוועות שביצעו הפלסטינים ובד בבד מגנים את פעולות ההגנה העצמית של ישראל.

שוב ושוב ראו היהודים כיצד המרחבים שהם העריצו במיוחד – עולמות התקשורת, האקדמיה, האמנות – מקבלים בברכה את משמיצי ישראל המרושעים ביותר ומשתיקים בגסות קולות אחרים.

באוקטובר, בעוד העם היהודי שרוי ביגון עמוק, שתקו ראשי האוניברסיטאות או מלמלו משהו מן השפה ולחוץ. ד"ר קלודין גיי, נשיאת הרווארד, אמרה ש"ליבה נשבר לנוכח המוות וההרס", אך לא הצביעה בבירור על הצד האשם. אפילו ה־*New York Times* כינה את דבריה "פושרים". בטקס פרסי האוסקר ענדו כמה מן הכוכבים סיכות אדומות בקריאה להפסקת המלחמה; הסיכות האדומות שבמרכזן יד כתומה ולב שחור הזכירו את הידיים המגואלות בדם שהניף אחד הרוצחים שביצעו לינץ' בשני ישראלים ברמאללה בשנת 2000. איכשהו הפכה האלימות למעין תופעה טבעית במקום שיתייחסו אליה כאל פשעי מלחמה שתוכננו בקפידה בידי הפלסטינים. נשיאת אוניברסיטת קורנל, מרתה פולק, הכריזה: "אובדן חיי אדם הוא תמיד טרגי, בין שהוא מעשה ידי אדם, כגון טרור, מלחמה או ירי המונים, ובין שהוא נגרם מאסונות טבע, כגון רעידות אדמה, שרפות או שיטפונות". לאחר שתורמים רבים של האוניברסיטה התחלחו מדבריה ומחו עליהם, היא

התנצלה. בשימוע שנערך בקונגרס נשאלו נשיאת הרווארד קלודין גיי, נשיאת אוניברסיטת פנסילבניה ליז מקגיל ונשיאת MIT סאלי קורנבלוט' על מדיניות האוניברסיטאות שלהן בנוגע לקריאות לרצח עם. תשובתן הייתה שקריאות כאלה ייבחנו "לפי ההקשר". איזו התחמקות שערורייתית!

האמירות המסויגות הללו עמדו בניגוד לשנאת היהודים החזקה ולאלימות שיהודים רבים מדי חוו באותם ימים – יותר מ־1,000 תקריות בקמפוסים של צפון אמריקה בששת החודשים הראשונים למלחמה, ובלי להביא בחשבון את כל התקריות מחוץ לקמפוסים. מבקרי ישראל טענו שהיהודים האמריקאים צריכים לבחור בין הליברליות שלהם לציונות שלהם. למעשה, אימוץ האנטי־ציונות המתפשטת ברחובות ובקמפוסים פירושו היה לבחור לצדד בארגון הלא־ליברלי, הרודני, הסקסיסטי, ההומופובי, האנטישמי, האנטי־אמריקאי והאנטי־מערבי ששמו חמאס.

באביב 2024 כבר הייתה השנאה לישראל טבועה כה עמוק אצל סטודנטים אקטיביסטים כה רבים, עד כי בעשרות קמפוסים ברחבי ארצות הברית התקיימו מחאות ששיבשו את הסדרים במוסדות האקדמיים. המצב הלך והחמיר. אקטיביסטים הטרידו סטודנטים יהודים, צידדו בגלוי בחמאס – לא רק בסוגיה הפלסטינית – ואיימו על "היהודים" בעוד ועוד התקפות בסגנון 7 באוקטובר. הסטודנטים היהודים נוכחו לדעת לתדהמתם כיצד הכפשת ישראל מעוררת גלים של שנאת יהודים והופכת לסמן זהות אצל חבריהם הפרוגרסיבים. באוניברסיטאות רבות שיעורים השתבשו, בחינות נדחו ואפילו טקסי חלוקת תעודות בוטלו או משהו שונה בהן לאחר שאנשי מיעוט קטן זה טענו שהם משמשים פה לכל בני דורם.

מוסריות בשלט רחוק

קל מדי לשבת במרחק 9,000 קילומטרים מעזה ולקונן על העזתים המתים. סופת הציקלון המתחסדת לא הותירה מקום להשיב על שאלתו של עמוס עוז – "מה אתה היית עושה?" או "מה אמריקה עשתה?".

העולם חזר על הדברים כהד ובלי לדעת את מחיר הדמים שהציג חמאס, אשר קָלל במניין המתים גם את המחבלים ההרוגים ובכך ניקה אותם מכל אשמה, או רמז שהישראלים הרשעים וחסרי היכולת הרגורק חפים מפשע. מעטים הביעו הכרה במאמצי חסרי התקדים של ישראל להפחית למינימום האפשרי את מספר הקורבנות האזרחיים. תחת זאת שימש הצירוף "חסר תקדים" לתיאור מספרי ההרוגים, אף שבסכסוכים אחרים בעולם נמדדו מחירי הדמים במאות אלפים. מעטים בלבד ביטאו סובלנות לנוכח הדילמות האמיתיות של צה"ל. לא פעם נאלצו קצינים להחליט בתוך שניות ספורות אם לבטל משימה צבאית לגיטימית כדי למזער את מספר האבדות מקרב האזרחים, וקצינים בכירים היו צריכים להחליט אם כדאי וראוי לסכן את חיי החיילים שלהם בשביל לחוס על בניין זה או אחר או לשלוח למשימה את חיל הרגלים במקום את חיל האוויר.

הקבוצות האנטי-ציוניות הקטנות תופסות תשומת לב עצומה

העיתונאים נהנו לטעון שהיהודים המעטים שגינו את ישראל מייצגים מגמה אנטי-ציונית הולכת וגדלה שקורעת את הקהילות היהודיות לשניים. בקואליציית "הפסקת אש עכשיו" שיתפו פעולה התנועות "קול יהודי לשלום" (JVP) ו-IfNotNow (INN; "אם לא עכשיו") עם תנועת "הסוציאליסטים הדמוקרטיים של אמריקה" (DSA) וגינו את ישראל כמשטר אפרטהייד ה"מבצע רצח עם". למחרת מפגן התמיכה הענק של 290,000 יהודים בווינגטון הבירה תקפו 150 מאנשי הקואליציה את חברי הוועדה הדמוקרטית הלאומית בגבעת הקפיטול, והמחאה הידרדרה לאלימות. רק עיתונאים ספורים ציינו שהמפגן הפרו-ישראלי היה גדול פי 2,000.

רבים מפעילי IfNotNow הם ילדי רבנים ובוגרי בתי ספר יהודיים. הם מנצלים את בקיאותם ביהדות: תוקעים בשופר בהפגנות נגד ישראל, עורכים "סדר פסח של חירות" במחנות של שונאי יהודים ופרו-פלסטינים בקמפוסים ואומרים בלי בושה קדיש על "כל" הפלסטינים ש"ישראל הרגה", כולל הטרוריסטים של חמאס. התנהגות זו הרחיקה לכת הרבה מעבר לאנטי-ציונות; זוהי פגיעה קשה בנקודות יהודיות רגישות. במכתב של יותר מ-600 סטודנטים יהודים באוניברסיטת קולומביה האשימו הכותבים את היהודים הללו שהם "משלמים מס שפתיים כשהם טוענים שהם מייצגים 'ערכים יהודיים אמיתיים' ושהם מתייחסים בביטול לאנטישמיות שאנחנו חווים במציאות".

בארצות הברית המפולגת היטשטשו הגבולות. פרוגרסיבים אחדים גינו את הנשיא הדמוקרטי ג'ו ביידן וכינו אותו "ג'נוסייד ג'ו". בינתיים זכה הנשיא לתמיכת רוב המחוקקים הרפובליקנים באשר להמשך החימוש של ישראל אף כי הם התנגדו לו כמעט בכל סוגיה אחרת. ובכל זאת, הקיטוב המפלגתי גורם לפעמים לבלבול בדיון. הליברלים היהודים מתעקשים שהאנטישמיות באה מכיוון הימין הטרמפיסטי ותומכי העליונות הלבנה. מנגד, היהודים הקונסרבטיבים שבים ומתלוננים על האנטישמיות של השמאל.

מתקפת 7 באוקטובר איששה את הקביעה שהאנטישמיות מימין והאנטישמיות משמאל שתיהן רעות ושתיהן מתפשטות. האלימות גם טשטשה את הגבול בין אנטי-ציונות לאנטישמיות. חמאס רתם את האנטישמיות המסורתית להעצמת האנטי-ציונות שלו, ואילו הבריונים הפרו-פלסטינים רתמו את מבקריה של ישראל להצדקת שנאת היהודים המסורתית.

נגד שנאת היהודים הימנית קל היה יותר לנהל מאבק אינטלקטואלי. היא הפיחה רוח חיים בסטראוטיפים המיושנים של היהודים – וכעת של ישראל – כרודפי בצע, תאבי שלטון, איום, חלק מקונספירציה עולמית שמתנכלת בכל רגע ורגע לכל מה שיקר לליבם. שנאת

היהודים של השמאל הגיעה עטופה במילים יפות על זכויות אדם ופרוגרסיביות, שזכו לתשואות מצד ליברלים רבים, וחמושה בביקורת על הממשלה הימנית של ישראל ו"מסע ההפצצות" שלה.

העלייה החדה באנטישמיות ברחבי העולם הציבה אתגר פיזי ליהודים, שהוכו, נורו והוטרדו. היא גם הציבה אתגר קיומי ליהודים, שחששו כי תור הזהב שלהם בארצות הברית, בקנדה, באוסטרליה ובבריטניה עומד להסתיים. היא הציבה אתגר מוסרי למערב, כשיותר מדי מובילי דעת קהל, משפיענים ואינטלקטואלים התפלשו באובססיה ימי-ביניימית בכל מה שקשור ליהודים ולדמוניזציה של המדינה היהודית.

ולמרות הכול העלייה החדה הזאת באנטישמיות נתקלה במחסום. מתוך הקהילה היהודית הגיעו "היהודים של 8 באוקטובר" והתייצבו זקופים, גאים ומתריסים אל מול השונאים. הם גם פתחו במסע רוחני משלהם, בניסיון להבין טוב יותר מי הם ומהי בשבילם המשמעות של המורשת היהודית והרגשות הציוניים. יתר על כן, בכל מדינה היו הוגי דעות, מנהיגים וידוענים בולטים, לצד אזרחים מן השורה, שהושיטו יד לחבריהם היהודים, גם כדי לתמוך בהם וגם כדי לתת ביטוי לתחושתם שברבריות מן הסוג הזה היא איום על כל הציוויליזציה המערבית, לא "רק" על ישראל והיהודים.

נכון, ככל שהמלחמה התמשכה עוד ועוד, כשהחטופים עדיין נמקים בשבי, כשהמשא ומתן מתניע ונפסק ושוב מתניע, קל היה לאבד תקווה. לא מפתיע שהיו מי שנכנעו לספקות או שפשוט הביעו תסכול בדרך. כל זה אך טבעי הוא לנוכח הסערה התקשורתית וההחלטות הקשות שעל ישראל לקבל השכם והעֶרֶב. הכותרות הצעקניות שהבליטו את חוסר הפופולריות של ישראל לא הביאו בחשבון את האנשים הרבים בעולם כולו שהמשיכו לתמוך בישראל, בציונות ובמאבק הכלל-עולמי בטרור.

השקרים הגדולים החדשים: מה המשמעת האמיתית של האמירות הפופולריות ביותר, אך המתעתעות, שעושות דמוניזציה לישראל?

אויביה של ישראל ממשיכים להכפיש אותה ולרפות את ידיהם של תומכיה בעזרת מאגר של שקרי ענק. יותר ויותר אנשים "יודעים" שעזה כבושה בידי ישראל, אף שזו התנתקה ממנה ב־2005; שהסיסמה "מהנהר עד לים" היא החזון של מדינת פלסטין הדמוקרטית, כשלמעשה זהו החזון של השמדת ישראל; ושבאשר לטבח, להטלת המומים, לאונס ולאלימות שעברו מאות אזרחיות ואזרחים חפים מפשע – זה הגיע להם, כי "ככה נראית דה־קולוניזציה".

השקרים הללו מניחים את היסודות לחזית השמינית נגד ישראל, זו השואפת לעשות דה־לגיטימציה למדינה היהודית בתקווה להשמיד אותה. הם גם מייצגים את הגל השלישי, הנוכחי, במאמץ של ערבים רבים מדי במאה השנים האחרונות להרוס את מולדתו של העם היהודי.

- בגל הראשון, בשנים 1948–1973, ביקשו צבאות ערב למחוק את ישראל בסדרה של מלחמות קונבנציונליות, בעיקר ב־1948, ב־1967 וב־1973. כישלונם של הפלסטינים בהחרבת המדינה היהודית מייד עם היווסדה נקרא בפיהם ה"נִכְבָּה" – האסון. תיוג זה משקף את הצגתם בתור הקורבנות האולטימטיביים, בלי שיקבלו כל אחריות על מה שקרה, בלי שיתייחסו לניסיונות הפשרה שהיהודים היו מוכנים לקבל ובעודם מתעלמים מן הקריאות צמאות הדם של מנהיגים ערבים רבים להרוג את היהודים ומן העובדה שפלסטינים רבים עזבו מרצונם את ביתם.

- הגל השני, שהחל הרבה לפני 1948, נתן אור ירוק לפיגועי טרור ברבריים נגד יהודים ולא־יהודים בארץ ישראל, וכן נגד יהודים ולא־יהודים ברחבי העולם התומכים במדינה היהודית. הטרור הפלסטיני התעצם בשנות ה־70 של המאה ה־20, לאחר שמצרים, סוריה וירדן הפסיקו להקריב את חייליהן על המזבח של מחיקת ישראל באופן קונבנציונלי. הגל הזה הגיע לשיאו בהשתלחות הפרועה של 7 באוקטובר. תקיפות מרושעות אלה, שעל פי רוב מופנות נגד אזרחים, נועדו להפוך את החיים בישראל לבלתי נסבלים. וכך, כל ילד שנולד במדינה, כל בניין חדש, כל המצאה חדשה, כל

כיתה, כל חג יהודי, כל חגיגה, כל פעולת חיים שגרתית – כולם הופכים לניצחון מוסרי על הפושעים הפוליטיים הללו, המנסים לזרוע פחד, סבל ואי־ודאות.

• הגלה השלישי, שהתנחשל בעוצמה מחודשת מאז 7 באוקטובר, עושה דמוניזציה לישראל, לצינונות ובאופן גורף לעם היהודי כולו. מלחמת המושגים הזאת היא קרב של נרטיבים. התוקפנים ברחבי העולם מנסים לבצע את מה שניתן להגדירו כ"היסטוריסיד" – רצח ההיסטוריה היהודית על ידי הכחשת הקשר העמוק של היהודים לישראל. הם מנסים להציג את סיפור הצינונות כסיפור פשוט של כיבוש, של נישול הפלסטינים, ומאשימים את ישראל בפשעי המערב: בגזענות, באימפריאליזם וב"קולוניאליזם התיישבותי". גל שקרים זה מבקש לנפות את ידי הישראלים ותומכיהם. למרבה המזל, מלחמת המידע הזאת מציעה לכולנו הזדמנות מצוינת להפשיל שרוולים, לנצל כל מיומנות שיש לנו בדיגיטל ובדפוס ולהביע את מחשבותינו ומחאתנו בקול רם וברור על מנת להדוף את המתקפה. אין צורך לטעון שישראל היא מושלמת; אנחנו רק באים להפריך את ההאשמות כאילו כל כולה רשע צרוף.

להלן אפריך כמה מן השקרים הגדולים החדשים נגד ישראל. חלק מן הדברים הם חזרה על דברים שכבר נכתבו לעיל.

"מהנהר עד לים, פלסטין תהיה חופשית"

אם פלסטין תהיה חופשית – כלומר חופשית מיהודים – מנהר הירדן עד לים התיכון, כי אז אין מקום ליותר מ-7 מיליון ישראלים יהודים. הרעיון "מהנהר עד לים" הוא פתרון של מדינה אחת, והכוונה למדינה אחת נקייה מיהודים. יש פלסטינים שטוענים כי הסיסמה מתארת מדינה דמוקרטית חילונית שבה יהודים וערבים יחיו יחד. אבל אם מפגינים שוחרי שלום משתמשים בסיסמה זו, כי אז זו אחריותם לבדל את עצמם מן החזון הנפוץ של ההשמדה או, לחלופין, למצוא לעצמם סיסמה אחרת.

מצירוף המילים "מהנהר עד לים" משתמע כאילו כל סנטימטר של פלסטין הוא "תחת כיבוש". קריאה זו מתעלמת מן העובדה שהישראלים לא יצאו למסע קולוניאליסטי למקום ציורי כלשהו, חבושים בקסדות שַעם ולבושים בחליפות ספארי. מתנגדיה של ישראל דוחים את מעמדם של היהודים כעם של ילידים, שעדיין דוברים את שפתם העתיקה וקוראים בכתביהם העתיקים, נטועים באותה ארץ שבה חיו אבותיהם, עם אותה תרבות ואותו תנ"ך. ההאשמה מבטלת את ההיסטוריה הממושכת של היהודים בארץ המובטחת.

הליגה נגד השמצה (ADL), ועוד ארגונים רבים הנמצאים במיינסטרים עם נטייה שמאלה, משתמשים בצירוף "דברי שָקֵנָה". זוהי הפרה של האמנה הבינלאומית מ-1948 נגד רצח עם (1948 Genocide Convention). סעיף 3(ג) באמנה אוסר על "הסתה ישירה ופומבית לבצע השמדת עם". וגם נימת הדיבור נחשבת; מפגינים רבים צועקים את הסיסמה

בארסיות, ובכך הם מייבאים מדיניות רחוב בריונית ורודנית נוסח העולם השלישי אל תוך הקמפוסים ורחובות הערים.

מתקפת 7 באוקטובר ונחילי הטילים שהגיעו ממרחק רב כל כך מבהירים את הנקודה: כשהאויב שלך קורא להשמיד אותך, הוא קורא להשמיד אותך. תהיה זו גישה דוגמטית לא לקחת ברצינות את האסלאמיסטים הפונדמנטליסטים ולקבוע בהתנשאות שהם בטח לא מתכוונים לזה באמת. "פלסטין מהנהר עד לים" לא מותירה מקום ליהודים, וגם לא למדינה היהודית.

"עזה עדיין כבושה (אחרי ההתנתקות)"

בשנת 2005 התנתקה ישראל מעזה, אגב עקירת 8,500 אזרחים מ־21 התנחלויות ומעוד ארבע התנחלויות בשומרון. בכירי הצבא לחצו להשאיר בידי ישראל, מסיבות ביטחוניות, רצועת קרקע צרה – את ציר פילדלפי. ראש הממשלה אריאל שרון טען שאם ישראל תחזיק אפילו גרגר חול אחד מאדמת עזה, המבקרים יטענו שהיא "עדיין כבושה". הקהילה הבינלאומית הבטיחה שמרגע שעזה לא תהיה כבושה, ישראל תוכל לחיות בשלום ועזה תשגשג.

המילה "כיבוש" היא השקר הראשי במאבקנגד הלגיטימיות של ישראל. חלק ממי שמותחים ביקורת על פעולותיה של ישראל, אך לא על עצם קיומה, משתמשים במילה זו לתיאור השטחים השנויים במחלוקת מאז 1967. בניגוד לכך, חמאס ומתנגדים פלסטינים רבים אחרים רואים בכל סנטימטר מישראל שטח כבוש. באמנת חמאס מ־2017, המעודכנת והפרגמטית לכאורה, הצהיר הארגון כי "לא תהיה הכרה בלגיטימיות של הישות הציונית, ויבוטלו הכיבוש, ההתנחלויות, הייחוד, שינוי המקומות או זיוף העובדות שאירעו על אדמת פלסטין [...] חמאס מתנגד לכל חלופה לשחרור פלסטין במלואה, מהנהר עד לים".

אם כך יש לזכור: כשאנשים מסוימים אומרים "סוף הכיבוש", כוונתם ל"החזרה של כל השטחים, או חלק מהם, שנכבשו ב־1967 ושחיים בהם פלסטינים". כשחמאס אומר "סוף הכיבוש", כוונתו ל"סופה של ישראל". אנשים שבשבילם ה"כיבוש" הוא סוגיה של מחלוקת על הגבולות מוכנים לדון בהצעות פשרה. מבחינת חמאס ותומכיו הקנאים, ה"כיבוש" פירושו שישראל היא היא הבעיה ושישראל ראויה לעונש מוות.

התייחסות גורפת זו לכיבוש מתעלמת מן ההיסטוריה המורכבת של עזה עם מצרים, שהייתה "כובשת" בעזה במצבה החוקי המעורער למן שנת 1949 ועד שישראל השתלטה על השטח במלחמת ההגנה שלה בשנת 1967. המילה "כיבוש", שמזכירה את הכיבוש הנאצי באירופה, שוללת את הלגיטימציה מישראל ומעניקה לגיטימציה לנרטיב הנכבה של הפלסטינים. לפי גישה זו של הכול־או־לא־כולם, החטא המקורי של ישראל היה שיהודים, שלא היה להם כל קשר לאדמה, באו מאירופה ועקרו את התושבים שישבו בארץ

מקדמת דנא. בעיני פלסטינים רבים, כל ישראל היא "כבושה" – כולה, מן הנהר עד לים. כל הישראלים הם "מתנחלים". שטחי הקיבוצים ש"נלקחו במרמה" והערים ש"נגזלו" הם כולם "התנחלויות", אך כי הם נמצאים בתוך הגבולות שלפני 1967, בתחומי הקו הירוק, קרי גבולות שביתת הנשק עם ירדן מ-1949. (השם "הקו הירוק" נלקח ממפה שסורטט עליה הקו בחופזה בעיפרון ירוק). השקר העצום והגורף הזה מספק הצדקה לברוטליות של חמאס בשעה שהוא מחשיב כל ישראלי, כל עובד תאילנדי, כל תייר, ל"כובש" שכל הרע שקורה לו מגיע לו.

בד בבד, המילה "התנתקות" מסבירה את התסכול של ישראלים רבים ממדיניות שנקבעת על ידי סיסמאות. לפני 20 שנה היו בעזה קצת כלי נשק, כמה מנהרות ותשתיות טרור מוגבלות, משום שהשליטה הצבאית הייתה בידי ישראל. ובכל זאת, כמעט מייד אחרי ההתנתקות חזר חמאס להפיגז את ישראל ברקטות קסאם פרימיטיביות כפי שעשה קודם לכן, בשעה שמבקרי ישראל הפגינו אותה בהאשמות על כיבוש. האלימות נגד ישראל – והביקורת נגדה – התעצמו כשחמאס השתלט בכוח על עזה ב-2007.

לנוכח האויב קשה העורף שנשבע להשמיד את היהודים – ככתוב במפורש באמנת חמאס – ישראל הטילה מצור על עזה. מהלך זה יצר תגובת שרשרת של שקרים: שישראל "כובשת" שוב את השטח שממנו יצאה, אשר בו בנה כעת חמאס את מאגר הנשק שלו כמעט באין מפריע, למרות ה"מצור"; שעזה היא ה"מקום הצפוף בעולם", אך על פי שאין להשוות את צפיפות האוכלוסין בה לזו שבמנהטן ובמרכזי ערים נוספים הדחוסים בגורדי שחקים צפופים; ושהציונים הפכו את עזה ל"כלא פתוח" או ל"מחנה ריכוז", בשעה שמצרים שולטת בגבול הדרומי של הרצועה וחוסמת בפני העזתים את הכניסה לשטחה. למילים יש חשיבות. גם לעובדות. ישראל קיימה את מה שהבטיחה כשהתנתקה מעזה. ישראל הפרה את אמונם של רבים מאזרחיה שלה, שהתנגדו נחרצות להתנתקות. ולמרות זאת, ישראל נותרה בלי שלום, בלי שלוה ועם כברת ארץ שכנה שהפכה לחמאסטן. היום ישראל נאלצת להתמודד עם אתר שיגור רב־מפלסי, עוין ומפעפע, הממרר את חייה באמצעות אלפי טילים ונחילי מרצחים והמנוהל בידי פנאטים שמתייחסים לאחיהם הפלסטינים כמו אל בשר תותחים.

"ישראל היא מדינת אפרטהייד"

היהודים ניחנו כנראה בכוחות מגנטיים מופלאים. מאות בשנים נדבקו אליהם תוויות שונות ומגוונות: הם היו עשירים מדי ועניים מדי, קפיטליסטים מדי וסוציאליסטים מדי, מסורתיים מדי ומודרניים מדי, להוטים מדי להשתלב ושמחים מדי להתבלט.

היום שונאי היהודים מפנים את חיציהם, מלבד אל היהודים, גם אל המדינה היהודית. יש עוד מדינות שמואשמות בפשעים מפשעים שונים, אבל ישראל נמצאת תמיד אשמה בפשעים

הלאומיים הטרנדיים והמתועבים ביותר, בייחוד אם הללו בוצעו בידי מדינות המערב. היום ישראל היא "מדינה של עליונות יהודית", "מיזם של מתנחלים קולוניאליסטים בעלי זכויות יתר". בשנות ה-90 היא הייתה "גזענית", "קולוניאליסטית" ו"אימפריאליסטית", ואחר כך היא הואשמה גם ב"טיהור אתני", מונח שנכנס לאוצר המילים הבינלאומי בעקבות הקטסטרופות בבלקן. אבל מאז שנות ה-70 של המאה הקודמת, כשהקהילה הבינלאומית התחילה לגנות בצדק את האפרטהייד בדרום אפריקה, דבק בישראל גם הכינוי "מדינת אפרטהייד".

מדיניות האפרטהייד המציאה מערכת של הפרדה גזעית (apart = בנפרד) המסווגת אנשים לפי מאפיינים ביולוגיים על בסיס ההנחה הנלווה שבני אדם לבנים, שחורים ומעורבים אינם שווים. על "קיר האפרטהייד" במוזיאון האפרטהייד ביוהנסבורג רשומים 148 חוקים שממיינים אנשים על פי גזעם. בהתאם לקטגוריות מחשבים למי מגיעות אילו זכויות ואילו מגבלות. ישראל מעולם לא אישרה ולו חוק אחד שמגדיר בני אדם על פי גזעם. הסכסוך הישראלי-פלסטיני הוא סכסוך לאומי, לא גזעי. ישראל, כמו כל מדינה אחרת, מבחינה בין אנשים על סמך מגוון גורמים מזחים, ובכללם דת, מוצא ואזרחות. אבל זו לא המשמעות של גזענות. יתרה מזו, אם אכן ישראל היא גזענית ומעוניינת באפרטהייד, הרי שהיא מיישמת את רצונה זה באופן גרוע ממש. הערבים הישראלים נהנים מזכויות שוות. יש ערבים שכינהו כשופטים בבית המשפט העליון או כחברי כנסת או שימשו דמויות מפתח בקואליציה של נפתלי בנט ויאיר לפיד בשנים 2021–2022. כקבוצה המהווה 20% מאוכלוסיית המדינה, שיעורם של הערבים הישראלים הוא 20% מכלל הרופאים בארץ ו-40% מכלל האחיות והרוקחים. ולבסוף, אם הישראלים הם אנטי-ערבים, למה כה רבים מהם התרגשו כשנחתמו הסכמי אברהם, ולמה האפשרות של הידברות בין ישראל לסעודיה מאיימת על חמאס ואיראן? אולי הישראלים לא שונאים ערבים אלא רק נלחמים באויבים שמבקשים לחסל אותם?

ההכפשה בעניין האפרטהייד נעשתה מקובלת במיוחד אחרי 1994. בעת תהליך אוסלו והשאפה לפתרון שתי המדינות נסוגה ישראל מן הערים הפלסטיניות המאוכלסות ביותר ואישרה את ייסודה של הרשות הפלסטינית. ישראל איננה מושלמת, אבל היא יזמה ניסיונות פשרה רבים כדי להגיע לשלום. הפלסטינים לא גמלו על כך כמעט מעולם בהצעות משלהם, ובכל זאת היוזמות של ישראל שימשו שוב ושוב נגדה, הן מבחינה צבאית ודיפלומטית והן בפגיעה בשמה הטוב.

ועידת האו"ם נגד גזענות שהתקיימה בדברן שבדרום אפריקה בשנת 2001 הפכה למפגן שנאה אנטי-ציוני. הפצת הרעל נמשכה, וכעבור ארבע שנים השיקו פעילים פלסטינים אירוע שנתי בכמה קמפוסים בכותרת "שבוע האפרטהייד הישראלי". רבים תהו למה להעמיד במרכז לוח השנה שלך אירוע שחובט באחרים במקום לבנות את עצמך. כל הרעל הזה, יחד עם עוינות עצומה לכל אפשרות של פשרה, מונחים ביסוד הברבריות הרצחנית

של 7 באוקטובר. כפי שטוענת אמנת חמאס, הארגון "מתנגד לכל היוזמות, ההסכמים ותוכניות השלום" אשר "עומדים בסתירה לעקרונות תנועת ההתנגדות האסלאמית".

"הציונות היא קולוניאליזם התיישבותי"

לפי מילון רב־מילים, קולוניאליזם הוא "מדיניות ההשתלטות של מדינות חזקות על ארצות אחרות [...] תוך שלילת עצמאותן המדינית ויצירת תלות כלכלית שלהן במטרה לנצל את אוצרותיהן וליצור בהן שווקים חדשים". ספרי לימוד מביאים כדוגמה את הקולוניזציה הבריטית בצפון אמריקה, בהודו ובחלקים של אפריקה. אפשר להתרעם על היחס של הישראלים לפלסטינים. מותר לגנות את ההתנחלויות. אבל לקרוא למדינת ישראל "קולוניאליסטית" או לייחס לה "קולוניאליזם התיישבותי" זה כמו להגיד שהשמש זורחת במערב.

"דה־קולוניזציה" נהייתה השלט שכולם אוהבים היום להניף אל על, והכפשת ישראל היא "אין". לא מפתיע אפוא שהפנאטים מציגים את ישראל כ"מדינה של קולוניאליסטים־מתנחלים". אלא שזהו לעג לעובדות. היהודים הם הכי "ילידים" שאפשר להיות. שלילת הקשר ההיסטורי שלהם לארץ ישראל מבטלת מכול וכול את התנ"ך ואת סיפורו של ישו ומתעלמת מן המקום המרכזי שהארץ תופסת ביהדות כבר 3,500 שנה.

אף על פי כן פרוגרסיבים רבים מסתכלים דרך הפריזמה הצרה של "דה־קולוניזציה" בהציגים את הציונים כמתנחלים קולוניאליסטים, כמדכאים הנצחיים, ואת הפלסטינים כנשלטים, כמדוכאים תמימים שלעולם ועד הם חפים מכל אשמה. דעה קדומה זו מתיכה יחד את החלוקה המרקסיסטית ל"מדכאים ומדוכאים" עם הטענה של הפסיכיאטר פרנץ פאנון שלפיה דה־קולוניזציה היא הלוך רוח שלא פעם מחייב אלימות מטהרת.

אנשים שמקדמים את אידאולוגיית הדה־קולוניזציה, שמתנגדים לתפיסה ההולכת ומתרחבת של הזכויות האנושיות הבסיסיות ביותר, כפי שניסח תומס ג'פרסון בהכרזת העצמאות של ארצות הברית במילים "חיים, חירות והחתירה לאושר", מציירים את העולם, ואת ארצות הברית בתוכו, כלכוד ב"מאבק כוחות סכום אפס". לפי תפיסת שחור-לבן זו, המחלקת את העולם לטובים ולרעים, הקולוניאליסטים המדכאים אשמים תמיד, ואילו המדוכאים הם טהורים, תמימים ונרמסים ללא הרף.

בגלל הדוקטרינות האלה נתפס טבח 7 באוקטובר כ"מלהיב", כמוצדק, או במילותיה הנלוזות של פרופ' ג'ודית באטלר – כ"התנגדות מזוינת". מן הרטוריקה עולה שהמתנחלים הקולוניאליסטים קיבלו את המגיע להם כאשר הדה־קולוניאליסטים התקוממו סוף סוף. כדי לראות את העולם באור שכזה דרושה מידה לא קטנה של פנאטיות, פישוט של המציאות וסילופים למכביר. אבל המשקפיים המעוותים הללו מסבירים כיצד קרה שהפמיניסטיות לא ראו את תרבות האונס וההתעללות בילדים, שהליברלים לא הבחינו בעריצות, שההומניסטים לא קמו למחות, ושהסטודנטים שוחרי השלום קוראים להחריב את תל אביב ומאיימים על

חבריהם לכיתות ולמעונות אחרי שהמרצחים הפלסטינים חצו את כל הקווים האדומים של הציוויליזציה.

"ישראל אשמה בפשעי מלחמה בעזה"

המצב נראה עגום. בית הדין הבינלאומי לצדק (ICC) הוציא צווי מעצר נגד ראשי המדינה. עיתונאים מפריחים האשמות על "פשעי מלחמה", "רצח עם" ו"טיהור אתני". האם ייתכן שכל אותם ארגונים נושאי השמות רבי הרושם – האומות המאוחדות, בית הדין הבינלאומי לצדק, משמר זכויות האדם – האם ייתכן שכולם טועים?

התשובה היא כן!

מאז שהעצרת הכללית של האומות המאוחדות כינתה ב־1975 את הציונות "גזענות", ארגונים בינלאומיים מתייחסים לישראל אחרת מאשר למדינות אחרות. הם נוקטים גישה של "תקוף את ישראל תחילה" ומגנים את ישראל בלי קשר למה שהיא עושה; הם חוזרים כהד על הרעיונות הפשטניים של חמאס ואינם מתייחסים לאמיתות המורכבות של ישראל. אחרי שהותקפה ללא רחם, השיבה ישראל מלחמה, והיא נמצאה אשמה בהגנה על עצמה. כשישראל הרגה אזרחים באזורים שבהם חמאס נלחם או הסתתר, היא הואשמה ב"רצח עם". כשהיא העבירה אזרחים למקום בטוח, היא הואשמה ב"טיהור אתני". בדומה לכך, אף על פי שחמאס חטף 253 ישראלים וישראליות ומחזיק ביותר מ־100 חטופים וחטופות במשך יותר משנה, רבים בקהילה הבינלאומית – וגם ישראלים רבים – האשימו את ממשלת נתניהו הרבה יותר מאשר את חמאס ותומכותיו, טורקיה וקטאר, והם נהגו כך למרות שיודעי דבר המקורבים למשא ומתן, החל בראשי חמאס, ובהם יחיא סינוואר, וכלה במזכיר המדינה אנתוני בלינקן, אישרו פעם אחר פעם שחמאס הוא שטרף את רוב המאמצים לשחרור החטופים. בלינקן אמר למועצה האטלנטית (Atlantic Council) כי חמאס "שיחק את תפקיד המקלקל" שוב ושוב.

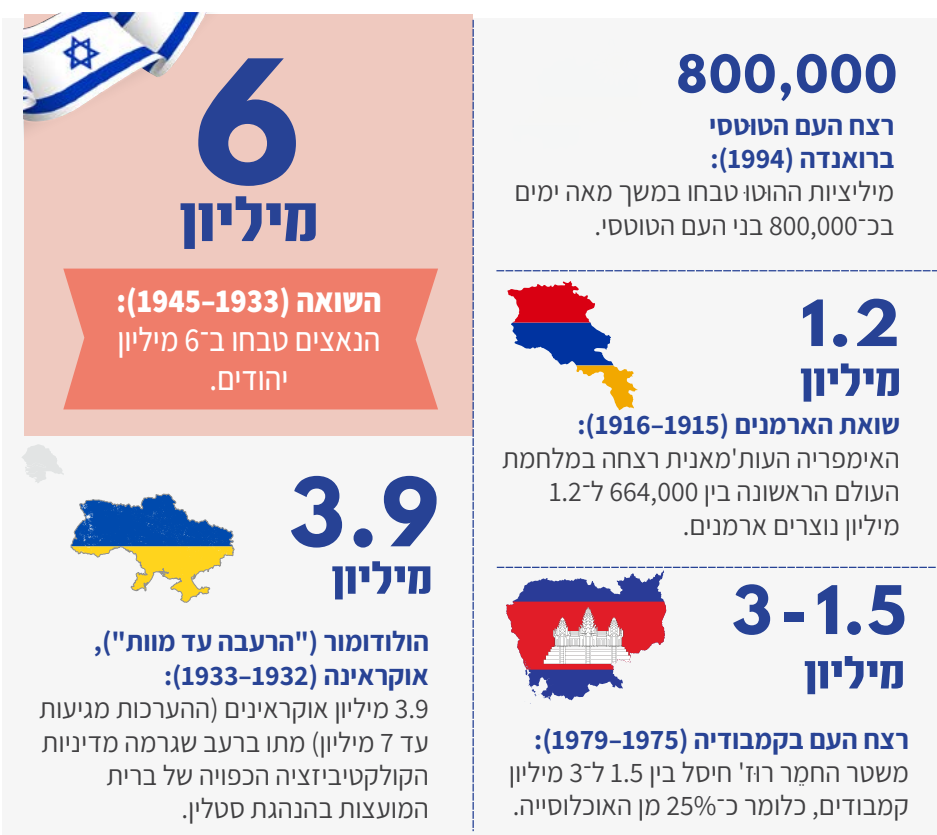
מבחינה טכנית, צווי המעצר שהוציא בית הדין הפלילי הבינלאומי הפרו את עקרון המשלימות (הקומפלמנטריות). למדינות דמוקרטיות מנגנונים משלהן לחקירת פשעי מלחמה אפשריים. ישראל היא מדינה המתנהלת על פי חוק, עם רשות שופטת אקטיביסטית, ויש לה צבא בעל קוד אתי, משמעת צבאית קשוחה והליכי חקירה מסודרים. ישראל היא הדמוקרטיה הראשונה שבית הדין הבינלאומי מזלזל כך בשיטות הפנימיות שלה. הדבר מחזק את הרושם שישראל נדרשת לעמוד בסטנדרטים כפולים ומכופלים יותר מכל מדינה דמוקרטית אחרת.

בהסתכלות רחבה יותר, האשמת ישראל ב"פעולות לא אנושיות", למן "הרעבה" ועד ל"רצח", הופכת את הקורבן של 7 באוקטובר למקרֵבן. לשיטתם של המאשימים, המתעלמים מן

האמת המוסכמת שבדברי הגנרל שרמן במלחמת האזרחים בארצות הברית ש"מלחמה היא גיהנום", צריך היה להושיב על ספסל הנאשמים את ארצות הברית, את בריטניה הגדולה, את צרפת ומדינות נוספות בשל השיטות שבהן לחמו צבאותיהן במלחמת העולם השנייה ובמלחמות עיראק ואפגניסטן. המאשימים גם מתעלמים מכל הסיוע ההומניטרי שישראל העבירה לעזה, מן התפקיד שמילא חמאס בגנבת חלק גדול מסיוע זה ומן ההפוגות ההומניטריות הרבות שישראל יישמה, אשר רק עזרו לחמאס להישאר בשלטון.

הקשת הרחבה של כתבי האישום קבעה תקדים מסוכן לכל דמוקרטיה שיוצאת להתגונן מפני אויב. הציפייה מישראל שלא להשתלט על שטח שבו אזרחיה חטופים ומעונים היא חסרת תקדים. גינוי ישראל על הריגת אזרחים המשמשים באופן ציני כמגינים אנושיים הוא חסר תקדים. והטענה האורן־ליאנית שישראל הרעיבה עזתים כאשר למעשה היא העבירה להם כמויות עצומות של מזון, גם היא חסרת תקדים. אבל הרי ישראל זוכה ליחס חריג ואובססיבי כבר מזמן.

המשמעות האמיתית של רצח עם

החוק הבינלאומי קובע במפורש, כפי שמצוין בפרק החוק ההומניטרי הבינלאומי של הוועד הבינלאומי של הצלב האדום: "במדריכים צבאיים רבים מצוין כי נוכחות אזרחים בתוך יעדים צבאיים או בסמוך להם אינה מקנה לאותם יעדים חסינות מפני תקיפה". איזו אירוניה! ההכפשה הבלתי פוסקת של ישראל, יחד עם הלחץ הבלתי פוסק עליה לחדול מן הפעולות שלה, תרמו להארכת המלחמה ולהארכת סבלם של הפלסטינים שהקהילה הבינלאומית מתיימרת להגן עליהם.

"ישראל מבצעת רצח עם"

ג'נוסייד, כלומר השמדת עם, פירושו "ביצוע שיטתי של סדרת פעולות אלימות בכוונה לחסל, באופן מלא או חלקי, קבוצה לאומית, אתנית, גזעית או דתית". אלא שהאוכלוסייה הפלסטינית הכפילה את עצמה פי חמישה מאז 1967, ממיליון נפש לכמעט 5.5 מיליון. מתברר שהציונים גרועים בג'נוסייד ממש כמו שהם גרועים באפרטהייד.

שנאה כרוכה לעיתים קרובות בהשלכה (פרויקציה): אדם מניח שהאויב היה עושה לו את מה שהוא היה עושה לאויבו. זעקות השבר המעושות כאילו הישראלים מבצעים בפלסטינים רצח עם משקפות את המגמות הנחרצות והגורפות של הזועקים עצמם לבצע רצח עם, מגמות שמתבטאות באמנת חמאס, בסדיזם שלו ב־7 באוקטובר וברטוריקה של הרבה יותר מדי פרו־פלסטינים.

"תקיפות לא-מידתיות"

מלחמה א־סימטרית היא עניין מסובך. כשטרוריסטים תוקפים את האזרחים שלך ואז מסתתרים מאחורי האזרחים שלהם, מה יכול צבא דמוקרטי לעשות? באופן בלתי נמנע, חלק מהאזרחים המשמשים מגן אנושי ימותו. יתרה מזו, כשיש לך חיל אוויר ועליך לבחור אם להפציץ מן האוויר או לשלוח גדודי חיילים לעבור מדלת לדלת כשבכל פינה עלול לארוב להם מחבל חמוש, מהי הבחירה המוסרית? האחריות המוסרית של המנהיג היא קודם לכול למי שתחת הנהגתו, והאחריות המוסרית של המגן היא קודם לכול להגן על מי שמותקפים באכזריות ושלא בצדק.

ברוח זו, החוק הבינלאומי אוסר על "תקיפת מטרות שאינן יעדים צבאיים מוגדרים". כשמחבלים מתחבאים במסגדים, בבתי חולים, בגני ילדים ובבתי ספר, המרחבים הללו, שבדרך כלל אין לגעת בהם, הופכים ליעדים צבאיים לגיטימיים. כדי להדגיש את הפרת כללי הציוויליזציה אכנה אותם "חמאס־גדים", "בתי חמאס־חולים" ו"בתי חמאספר". להתלונן על "תגובה לא־מידתית" מצד צבא רגיל כשהוא נלחם במחבלים המוטמעים עמוק בלב העיר פירושו למעשה לדחות על הסף כל תגובה צבאית. אבל כשהאויב שלך קורא להכחדתך, מנסה לבצע זאת ונודר שימשיך לנסות שוב ושוב, לא מציאותי לצפות שלא ייגרם נזק היקפי.

האחריות המוסרית על כל מקרה מוות, פציעה או ירי בשוגג בסבב הנוכחי היא על חמאס, שיזם אותו. כל מלחמה היא התנגשות של כוחות חזקים ומכוערים. כדי לנצח, הגיוני, ואף מוסרי, שהצד שלך יגייס כוחות רבים ככל האפשר, בגבולות הסבירות; אבל הוא לא צריך להיות המכיל הנצחי ואז להיות נתון מייד לביקורת, כפי שקורה תכופות לישראל.

"הפסקת אש הומניטרית"

במשך 18 שנה, בכל פעם שישראל הגנה על עצמה מפני הרקטות שנורו מעזה, העולם צעק "תקיפה לא-מידתית!" ודרש "הפסקת אש הומניטרית". במשך 18 שנה נהג חמאס לגנוב חלק ניכר מן הסיוע ההומניטרי שנשלח לעזה. אחרי שחמאס פלש לישראל וניפץ לרסיסים את חייהם של רבים כל כך, מה "הומניטרי", מנקודת מבט ישראלית, בהפסקת אש שנכנסת לתוקף טרם זמנה? הרי זה כמו לקרוא לעצמך "תומך שלום" ובה בעת להפגין סובלנות כלפי הדיקטטורה הטרוריסטית של חמאס בעזה, שמדכאת את העזתים ומאיימת על הישראלים.

רוב הקריאות ל"הפסקת אש" הופנו כלפי ישראל בלבד. מנהיגי העולם מיעטו מאוד לתבוע "הפסקת אש" מן החות'ים ומחמאס, ובכלל זה שחרור כל החטופים. מזכיר המדינה האמריקני בלינקן הבהיר בריאיון האחרון שלו ל-*New York Times* כי חמאס הוא המכשול הגדול ביותר לעסקת חטופים; הוא שאל "איפה היה העולם" והזכיר שהקהילה הבינלאומית לא הפעילה כל לחץ על חמאס אך המשיכה, כדרכה בקודש, להפעיל לחץ על ישראל.

המחויבות הראשונה של ישראל היא להגן על אזרחיה ולשחרר את חטופיה. בתוך כך עליה להחזיר לעצמה את כוח ההרתעה מול השכנים החותרים להשמדתה ולארגן מחדש את הגבולות כך שבין עזה ליישובים הישראליים יפריד אזור חיץ חסום לחדירת אדם.

אף על פי כן, לראשונה בעולם, לדברי מומחים צבאיים, ישראל יצרה מסדרונות הומניטריים וחילקה מעל 500,000 טון של סיוע הומניטרי, כולל דלק, שעזר לחמאס להמשיך ולנהל חיים במנהרות שלו. במתקפת 7 באוקטובר חטפו מחבלי חמאס את עומר וִנְקֶרֶט, בן 22 החולה בקוליטיס. אביו תהה: "למה המחבלים האלה מקבלים סיוע מהמדינה שלי, כשהם אפילו לא נותנים לבן שלי את התרופה מצילת החיים שהוא זקוק לה?". הדילמות הן קשות מנשוא.

ישראל המשיכה בניסיונותיה להקל על האזרחים החפים מפשע שמצאו את עצמם לכודים בין חמאס לצה"ל ובתוך כך להפריך את השקר כאילו חמאס הוא קבוצה קטנה ושולית בעזה. רוב העזתים, ולצידם לא פחות מ-72% מכלל הפלסטינים, חגגו את הטבח, ורבים מהם השתתפו בו. ובכל זאת ישראל המשיכה לבחון דרכים לעזור ולמזער את סבלם של האזרחים. מומחים צבאיים חיצוניים הביעו את דעתם שההחלטות של ישראל האריכו את

הלחימה, הגבילו לעיתים את הצלחותיה הצבאיות ועלו בחיי ישראלים. למרבה הצער, הצירוף "סיוע הומניטרי" פירושו לא פעם חידוש האספקה של חמאס, ואילו הצירוף "הפסקת אש" נשמע כמו הפעלת לחץ על ישראל לבדה כשהרוצחים מנצלים זאת להתארגנות מחודשת. התועמלנים הפלסטינים פיתחו שפה שמעוותת מילים, מוחקת היסטוריה ומטשטשת את כוונות הפלסטינים.

7 באוקטובר היה קריאת השכמה מבעיתה. ישראל חייבת לשמור על ערכי המוסר שלה – למען עצמה, למען המצפון של חייליה ולמען הנפש הלאומית שלה. אבל האשליה של הכלת השקרים הפלסטיניים והנאיביות הבינלאומית נגמרו כשהמחבלים פשטו כנחיל צרעות על הקיבוצים, המושבים והערים השלווים וזרעו מוות וחורבן, וכאשר אחריהם גם חיזבאללה הצטרף למתקפה על ישראל. עכשיו האתגר הוא ליצור מציאות חדשה, עם לקסיקון חדש תואם, ואז לבנות מזרח תיכון טוב יותר, הוגן יותר ובטוח יותר לכולם.

אפילו הפסקת האש בינואר 2025 שיקפה את המצפן המוסרי המעוות ואת השיח המוטה. ראשית, ישראל, ובייחוד ראש הממשלה בנימין נתניהו, הם שספגו את עיקר הביקורת על גרירת רגליים במשא ומתן בזמן שהאחריות לכך הייתה בעיקר על חמאס.

שנית, בעסקת החילופים נעשתה הקבלה בין נשים וגברים חפים מפשע, שנחטפו מביתם או מפסטיבל מוזיקה, ואחר כך עברו במשך חודשים התעללות נפשית, פיזית ולא פעם גם מינית, לבין מחבלים רצחניים שהורשעו בבית משפט במדינה דמוקרטית.

שלישית, הסכם הפסקת האש אפשר לחמאס לשחרר בכל פעם כמה חטופים – חיים או מתים – ולהמשיך להתעלל התעללות נוראה ולא אנושית במי שנותרו בידיהם ולהאריך את ייסוריהם.

אף על פי כן, רוב הישראלים תמכו בעסקה, משום שחיי אנוש הם ערך עליון בשבילם, והם חגגו את שחרורם של כל חטוף וחטופה.

בנוסף, אף שהמלחמה המתארכת הייתה מכאיבה, הנשיא ביידן ציין עם פרישתו כי "ישראל הסבה נזק עצום לאיראן ולשלוחיה". ישראל, בהנהגת נתניהו ובכירי צה"ל, שהתאושש בינתיים, לחמה בנחישות חודש אחר חודש, לפעמים בניגוד לרצונה של ארצות הברית. היא פירקה את רוב גדודי חמאס, חיסלה רבים ממנהיגיו, מחצה את חיזבאללה והחלישה את איראן. אחרי שכל הלחץ הזה סייע בהפלת משטר אסד בסוריה, ישראל הפציצה את רוב מפעלי הכימיקלים והתשתיות הצבאיות בסוריה. ישראל של השנים 2023 ו-2024 הוכיחה את הפרדוקס – שלפעמים היציאה למלחמה היא הדרך היעילה ביותר לחתור לשלום.

לקחים מתקיפות חיזבאללה, איראן והחות'ים

המדריך שבידיכם מתמקד במתקפת 7 באוקטובר ובמלחמת ישראל-חמאס שפרצה בעקבותיה. סיפור תולדות האובססיה בת 45 השנים של המשטר באיראן עם ישראל וכיצד הוא משתמש ב"ציונים", ב"יהודים" וב"אמריקה" בתור האויבים שכל דיקטטורה זקוקה להם הוא מעבר להיקפו של חיבור זה.

למה איראן מעורבת במלחמת ישראל-חמאס?

מאז 1979, הרפובליקה האסלאמית של איראן נחושה להילחם מלחמת קודש נגד "השטן הגדול" – ארצות הברית, ונגד "השטן הקטן" – ישראל.

איראן מרוחקת מישראל
1,600 קילומטרים.

באמצעות הפרוקסי שלה, איראן שולטת בארגוני טרור ג'יהדיסטים כגון חיזבאללה, חמאס והחות'ים. היא מממנת, מחמשת, מאמנת ומדربנת אותם להילחם במטרה להקיף את ישראל באויבים המחויבים להפוך את החיים במדינה היהודית לבלתי אפשריים.

השאיפה של איראן לפתח נשק גרעיני הציתה מלחמת צללים עם ישראל. מלחמה זו מתאפיינת בניסיונות של ישראל לחשוף את התוכנית ולחבל בה, ובכלל זה התנקשות בשחקני מפתח.

ובכל זאת מטחי הטיילים חסרי התקדים של חיזבאללה, של החות'ים ושל הפרוקסי של איראן וכוהני הדת שלה ממחישים כמה נקודות ששבות ועולות מאז יום 7 באוקטובר:

- ישראל מנהלת מלחמה מרובת חזיתות נגד הג'יהאדיסטים, שמפרים כללי ציוויליזציה רבים במסע התעמולה השיטתי שלהם נגד הציונים, היהודים וישראל, היא המדינה היהודית.

- שונאי היהודים הללו הם גם אנטי־אמריקאים ואנטי־ליברלים, המתכחשים לרעיונות ולאידאליים הבסיסיים של התרבות המערבית.

- ישראל למדה על בשרה שהיא חייבת להיות יוזמת יותר. היא אינה יכולה להמשיך ולהפגין סובלנות לנוכח מצבורי הנשק העצומים הנערמים על גבולותיה. זו הסיבה שהיא ניצלה את המהומה בסוריה ועשתה טובה לעצמה ולעולם כולו כאשר היא תקפה שם את מחסני הנשק הכימי והקונבנציונלי.

- מייד לאחר כל התקפה צבאית על ישראל – חסרת תקדים ככל שתהיה – מצפים ממנה, אפילו רבים מידידיה, לעמוד בסטנדרטים מוסריים שאיש אינו מצפה להם משום מדינה ודורשים מישראל "לנהוג באיפוק" ו"להסתפק בניצחונות קטנים" עוד לפני שהייתה לה הזדמנות לתקוף בחזרה.

- מלחמת המילים של התועמלנים האנטי־ציונים יוצרת אדוות ומעודדת יציאה למלחמה עקובה מדם נגד כל ישראלי חף מפשע, יהודי או לא־יהודי. אינספור בני אדם ניצלו בזכות ההגנה יוצאת הדופן שהציבו ישראל ובעלות בריתה מול איראן, ובכל זאת אמינה אל־חסוני, ילדה בדואית בת 7 מישראל, נפצעה קשה מרסיסי היירוט של אחד הטיילים.

- ביוני – 550 טילים איראניים הרגו 28 איש, שלחו 3,238 לבית החולים, והוציאו מעל ל-9,000 ישראלים מבתיהם.

- ולמרות כל אלו, ועל אף הכורח לעמוד מול אויבים רבים בחזיתות רבות, ישראל איננה חסרת ישע והיא לא לבד. בעת מתקפות הטיילים מכיוון איראן ב־13 באפריל וב־1 באוקטובר 2024, ובמלחמת 12 הימים לדוגמה, הישראלים הצילו שוב את ישראל, והפעם כל המערכות תפקדו למופת – החל בקהיליית המודיעין, עבור בהגנה האווירית המתקדמת, וכלה בטייסים ובמפעילי הכטב"מים המיומנים והאמיצים. בד בבד, שיתוף הפעולה המצוין של צה"ל עם עמיתיו האמריקאים, האירופאים, הירדנים והסעודים בלילות הללו, ובלילות ובימים נוספים שטרם סופר עליהם, מעורר תקווה ענקית.

עם רמה כזאת של סינרגיה בינלאומית, יש מקום לצפות שאנחנו ננצח בקרב הציוויליזציה הזה, ובעזרת חזון, נחישות ובהירות מוסרית נצא מחוזקים מן הימים האפלים הללו לצד הכוחות הנאורים ברחבי העולם. כעת יעמדו לצידנו גם יותר ויותר אחים ואחיות ערבים.

צמיחתה של ישראל: ציר הזמן

1

1750-2000 לפנה"ס

אברהם ושרה הולכים
לכנען.

1250-1400 לפנה"ס

יציאת מצרים והשיבה הביתה.

2

3

1006-930 לפנה"ס

מלכות דוד ושלמה: בית
המקדש הראשון נבנה.

586 לפנה"ס

חורבן הבית הראשון;
גלות בבל

4

5

520 לפנה"ס - 70 לספירה

בית המקדש השני: המכבים,
הורדוס, הלל, ישו, מלחמת אזרחים.

70 לספירה

גלות: הרומאים מחריבים את הבית
השני ומגלים יהודים רבים. יהודים
מעטים עתידים להמשיך לחיות בארץ
ישראל לכל אורך שנות הגלות.

6

1897

7

ציונות: לאחר 20 שנות פעילות חלוצית בנימין זאב הרצל מייסד את התנועה הציונית המודרנית ומכנס בבאזל שבשווייץ את הקונגרס הציוני הראשון.

8

1921

הפרדת עבר הירדן: המנדט הבריטי מחלק את שטח פלשתינה שבשליטתו.

1947

9

תוכנית החלוקה: האו"ם מציע להמשיך ולחלק את פלשתינה; דוד בן-גוריון מקבל את ההצעה כדי להגיע להקמת מדינה.

10

1948

ייסוד מדינת ישראל: שישה צבאות ערביים תוקפים.

1950

11

העלייה ההמונית: 850,000 יהודים שהוגלו מארצות ערב עולים לישראל ומתקבלים כאזרחים במקום להישאר בה כפליטים.

12

1956

מבצע קדש: מבצע צבאי משותף של בריטניה, צרפת וישראל לכיבוש חצי האי סיני.

שנות ה־60 של המאה ה־20

13

עשו אהבה: האידאל השיתופי בפריחה.

1967

14

מלחמת ששת הימים: ישראל כובשת-משחררת את סיני, את רמת הגולן, את מזרח ירושלים, את הגדה המערבית ואת רצועת עזה (שלוש שנים אחרי ייסוד אש"ף).

15

שנות ה־70 של המאה ה־20

רכבת הרים: יהירות וייאוש ב־1973; ישועה ב־1976 וב־1979.

1973

16

מלחמת יום הכיפורים: מתקפת פתע מכיוון מצרים וסוריה.

17

1976

מבצע אנטבה: חיילי צה"ל משחררים בני ערובה ישראלים ממטוס אייר פראנס שנחטף והונחת בשדה התעופה אנטבה שבאוגנדה.

1979

18

הסכמי קמפ דייוויד עם מצרים: ישראל מחזירה את סיני למצרים.

19

שנות ה־80 של המאה ה־20

אינפלציה גואה ושפל מתון.

1982

20

מלחמת לבנון הראשונה: ישראל תוקפת את אש"ף, מדינה בתוך מדינה.

2

21

22

23

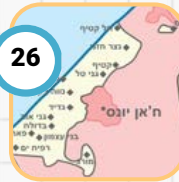
הסכם השלום בין ישראל לירדן.

24

25

2005

26

27

28

פילוג בעת תחושת ביטחון,
אחדות בעת צרה, בייחוד בזמן טבח 7
באוקטובר 2023.

לקריאה נוספת

יאיר אגמון ואוריה מבורך, **יום אחד באוקטובר: ארבעים גיבורים, ארבעים סיפורים** (הוצאת קורן, 2024):

שובר את הלב, אבל גם פותר לנו את החידה איך הצלחנו לשרוד ואיך ישראלים הצילו את ישראל.

נתנאל אלינסון, **קיצור תולדות הישראליות** (משכל הוצאה לאור – מייסודן של ידיעות אחרונות וספרי חמד, 2021):
הזמנה לחשיבה לא רק על השאלה מהי "ישראליות", אלא גם על מהותו של הקשר העמוק ההיסטורי והמורכב של עם ישראל עם ארץ ישראל.

אהרן ברק, יהודה ריינהרץ וידידיה שטרן (עורכים), **75 פנים למדינה יהודית** (המכון למדיניות העם היהודי וידיעות ספרים, 2023):
מעלה שאלות חשובות על זהותה של מדינת ישראל.

שאול זינגר ודן סינור, **הגניוס הישראלי: החוסן המפתיע של אומה מפולגת בעולם סוער** (ידיעות ספרים, 2023):
בוחן את החברה הישראלית ואת האידאולוגיה הישראלית ומסביר את ההצלחות המופלאות של ישראל למרות האתגרים הרבים המונחים לפתחה.

יוסף חדאד, **תנו לי להסביר** (ידיעות ספרים, 2025):
אפילו אם לא מסכימים איתו, חדאד עוזר לנו לחשוב על מדינת ישראל - מה להעריך בה ואיך להגן עליה.

מיכאל לייטמן, **אנטישמיות חדשה: מוטציה של שנאה ארוכת שנים** (קבלה לעם, 2024):
סוקר את תולדותיה של השנאה הארוכה ביותר בהיסטוריה ומזמין אותנו לאתגר את עצמנו כאנשים מוסריים ורוחניים.

אניטה שפירא **ככל עם ועם: ישראל 1881-2000** (מרכז זלמן שזר, 2014):
סקירה מאירת עיניים מנקודת מבט אקדמית של ההיסטוריה של ישראל ושל הרעיון הציוני.

Daniel Gordis, *Israel: A Concise History of a Nation Reborn* (Ecco, 2016):
מציג מבוא קצר, נוקב ומעורר מחשבה ליסודות ההיסטוריה הישראלית ותחילתה של התנועה הציונית.

Yaakov Katz, *Shadow Strike: Inside Israel's Secret Mission to Eliminate Syrian Nuclear Power* (St. Martin's Press, 2019):

בוחן הן את הדילמות הביטחוניות המתמשכות של ישראל והן את מערכת היחסים הרב-ממדית, לעיתים מורכבת, של ישראל עם ארצות הברית מנקודת המבט של מתקפת המנע של ישראל על הכור הגרעיני של סוריה בשנת 2007.

David Nirenberg, *Anti-Judaism: The Western Tradition* (W.W. Norton & Company, 2014):

ניתוח מעורר מחשבה ומתוחכם של מה שהיסטוריון אחר, רוברט ויסטריך, כינה "השנאה הארוכה ביותר".

Adi Schwartz and Einat Wilf, *The War of Return: How Western Indulgence of the Palestinian Dream has Obstructed the Path to Peace* (All Points Books, 2020):

מספק תובנה חשובה בעניין הסכסוך של ישראל עם הפלסטינים ובעניין השאלה כיצד גם העיוורון המערבי וגם המקסימליזם הפלסטיני מחמירים את המצב.

Gil Troy, *Moynihan's Moment: America's Fights Against Zionism as Racism* (Oxford University Press, 2013):

סיפור הובלת המאבק בידי שגריר ארצות הברית באו"ם, דניאל פטריק מויניהן, נגד החלטת "ציונות היא גזענות" של העצרת הכללית יחד עם סקירת תולדות האנטי-ציונות.

Gil Troy, *The Zionist Ideas: Visions for the Jewish Homeland – Then, Now, Tomorrow* (Jewish Publication Society, 2018):

אנתולוגיה של כתבים ציוניים בצירוף מבוא מקיף המסייע לקוראים להבין את מנעד המחשבה הציונית, לפני המדינה ועד היום, משמאל לימין, מדתי ועד חילוני.

Gil Troy, *To Resist the Academic Intifada: Letters to My Students on Defending the Zionist Dream* (Wicked Son Press, 2024):

ה"אני מאמין" של פרופסור אמריקאי שעלה ארצה וחוגג את הציונות, אך בה בעת גם מותח ביקורת על הקיצונים שהורסים את העולם האקדמי.

Bari Weiss, *How to Fight Anti-Semitism* (Crown, 2019):

נכתב בעקבות הטבח בבית הכנסת בפיטסבורג, אך עדיין רלוונטי כקריאה לאימוץ ערכים יהודיים ואמריקאיים גם יחד בתגובה לשנאת יהודים.

